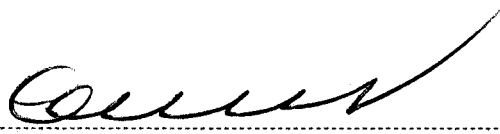

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตรหลังการปรับโครงสร้าง
ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงาน
สหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อและนามสกุล นายรักเกียรติ พิฑูรวิทย์
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

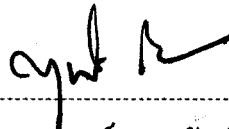

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เขาว์ โธจนแสง)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติ ให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสั่งข์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕1

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง
ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์
จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ศึกษา นายรักเกียรติ พิฑูรวิทย์ **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีการปรับ โครงสร้าง บทบาท และภารกิจของกรมส่งเสริม
สหกรณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ของข้าราชการผู้
ปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร
หลังการปรับ โครงสร้างในการกำกับ ดูแล และส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยมี
วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เปลี่ยนไปของการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการ
ปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ
สหกรณ์ หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการศึกษา การศึกษาบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินงานของ
สหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยพิจารณาความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนิน การ
สหกรณ์ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์

ผลการศึกษา ปรากฏว่าบุคลากรของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 81.7) มี
อายุระหว่าง 46 - 55 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับภาคบังคับ ป.4 - 6 (ร้อยละ 59.5)
ตำแหน่งงานในสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการสหกรณ์ (ร้อยละ 83.2) ส่วนใหญ่มี
ประสบการณ์ในการทำงานสหกรณ์ 11 - 15 ปี (ร้อยละ 40.5) เห็นว่าหลังการปรับโครงสร้างของ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้เข้าแนะนำและส่งเสริมสหกรณ์ มีผลการใช้
ประโยชน์ในส่วนของกำเนินงานสหกรณ์ในระดับมากและหากไม่มีปฏิบัติตามคำแนะนำของ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ก็จะมีผลกระทบในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ ความพึงพอใจ การปรับโครงสร้าง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โรจนแสง ในฐานะที่เป็นกรรมการ สอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนการตรวจและแก้ไขข้อบกพร่อง ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ นี้จนเสร็จเรียบร้อย ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ทุก ท่านที่ให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ยิ่งในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ และคุณอำพล เนื้อไม้ เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้คำแนะนำในการ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษา ยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ต่างๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้อนุเคราะห์ สนับสนุนช่วยเหลือในด้านข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมทั้งสมาชิกสหกรณ์ทั้งหลายทุกท่าน

รักเกียรติ พิฑูรวิทย์

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการศึกษา	4
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
กรอบแนวคิดในการศึกษา	6
วิธีการศึกษาวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวความคิดที่เกี่ยวกับสหกรณ์	10
แนวความคิดทฤษฎีบทบาทและบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ในประเทศไทย	20
การปฏิรูประบบราชการ ไทยงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
เกณฑ์วัดระดับบทบาทและผลกระทบ	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการศึกษา.....	59
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	68
แบบสอบถาม.....	69
ประวัติผู้ศึกษา.....	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	7
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ก่อนการปรับโครงสร้าง.....	24
ภาพที่ 2.2 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์หลังการปรับโครงสร้าง.....	29

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบราชการของไทยมีวิวัฒนาการที่ยาวนานหลายร้อยปี แต่มีการเปลี่ยนแปลงถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูประบบราชการ เพียงสองครั้งในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ประมาณ พ.ศ. 1991 – 2072 และในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2435 นับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่าหนึ่งศตวรรษที่ระบบราชการไทยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูปในเรื่องของจำนวนกระทรวง ทบวง กรม กอง รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งจังหวัดและอำเภอ กับจำนวนข้าราชการและลูกจ้างและเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่มีขีดจำกัด นอกจากนี้หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นตามบทบาทภารกิจทั้งที่กฎหมายกำหนดหรือได้รับมอบหมาย รวมทั้งส่วนราชการนั้นๆ ขวนขวายอยากจะทำจนกลายเป็นความซับซ้อนและซ้ำซ้อนกัน อย่างยากที่แยกแยะและแก้ไขได้ (สำนักงาน ก.พ., 2541: 17- 18)

ความจำเป็นต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระบบราชการไทยจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูประบบราชการไทยนั้น มีการกล่าวถึงกันมากกว่า 20 ปีแล้วแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเพียง 2 ครั้งเท่านั้น คือ ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ประมาณ พ.ศ. 1991 – 2072 ที่มีการจัดแบ่ง โครงสร้างการปกครอง และการบริหารที่มีหน้าที่ชัดเจน ในรูปของจตุสดมภ์ และในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อพ.ศ. 2435 ซึ่งมีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และจัดรูปแบบการบริหารราชการในภูมิภาคขึ้น โดยรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง (อมเรศ ศิลลาอ่อน. 2543 : 49)

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลที่ผ่านมา ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2540 ให้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รวมทั้งให้ตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการสังกัดสำนักงาน ก.พ. ทำหน้าที่ด้านเลขานุการและด้านวิชาการของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งผลงานของคณะกรรมการชุดนี้ได้จัดทำแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2540 - 2544 โดยเน้นการปรับ บทบาทภารกิจและขนาดของหน่วยงานของรัฐ และการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐรวมทั้งได้ริเริ่มดำเนินการร่างกฎหมายว่าด้วย

องค์การมหาชน ในปัจจุบันคณะกรรมการชุดนี้ได้ปรับเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยอาศัยมาตรา 71/9 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อรับผิดชอบในงานเลขานุการของ ก.พ.ร. ดังนั้น ก.พ.ร. จึงเป็นผู้เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งรวมถึง โครงสร้างระบบราชการ ปรับงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม ค่าตอบแทนและวิธีการปฏิบัติราชการอื่น กล่าวโดยสรุปงานปฏิรูประบบราชการยุคใหม่ มี ก.พ.ร. เป็น ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการวิเคราะห์เสนอแนะ ฝึกอบรมติดตาม ประเมินผล รวมทั้งจัดทำรายงาน ประจำปีต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา (ดร.จรวพร ธรณินทร์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ , 2546)

ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ระบบราชการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปฏิรูประบบราชการ โดยกำหนดแนวทางและวิธีการปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดของหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานราชการภาครัฐ ที่มีบทบาท ภารกิจด้านเศรษฐกิจ อันเป็นกลุ่มที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงานเป็นกลุ่มแรก ได้กำหนดนโยบายในการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ พร้อมทั้งรูปแบบการจัด โครงสร้างองค์กรทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะมีผลต่อหน่วยงานในสังกัดที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท และภารกิจให้สอดคล้องกับบทบาท ภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เปลี่ยนแปลงใหม่ (สุรพิน เหล่าบรรเทา. 2544 : 3)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานราชการภาครัฐที่มีบทบาทภารกิจทางด้านเศรษฐกิจ อันเป็นกลุ่มที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงานเป็นกลุ่มแรก โดยกำหนดนโยบายในการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ พร้อมทั้งรูปแบบการจัด โครงสร้างองค์กร ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากพบว่า การแบ่งส่วนราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เป็นอยู่ปัจจุบันไม่สามารถสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหที่สำคัญในภาคเกษตรได้ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง การผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิดยังไม่มีประสิทธิภาพที่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน เมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะมีผลต่อหน่วยงานในสังกัดที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของกระทรวงฯ ที่จะเปลี่ยนแปลงใหม่ ทั้งนี้

เนื่องจากโครงสร้างของกระทรวงฯ ใหม่ จะกำหนดบทบาทภารกิจงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ลักษณะงานใดที่มีความซ้ำซ้อนกัน จะยุบเลิกหรือถ่ายโอนให้หน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบ

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 103 ก วันที่ 9 ตุลาคม 2545 ซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ออกกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. 2545 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 วรรคสามและวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกร และระบบสหกรณ์ และนายสรอรรถ กลิ่นประทุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการเชื่อมโยงธุรกิจสหกรณ์สู่ระดับสากล เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ 2546 : 23)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางในการปรับโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนดนโยบายในการที่จะพัฒนาให้สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีความเป็นอิสระและสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถบริหารและจัดการองค์กร ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้โอกาสในการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร และธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของมวลสมาชิก และปรับเปลี่ยนบทบาทจากการปกครอง ควบคุมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นการกำกับดูแล ส่งเสริมแนะนำ และให้บริการ (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2543 : 1)

จากนโยบายของการส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการปฏิบัติงานและนำเสนอส่งเสริมสหกรณ์ โดยในระดับภูมิภาคในส่วนของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ได้แบ่งภารกิจตามกลุ่มงาน 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ 2. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ 3. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งแต่ละกลุ่มงานมีหน่วยส่งเสริมสหกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และมีขอบเขตความรับผิดชอบในการส่งเสริมสหกรณ์มากขึ้น ครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอ จากการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล และบทบาท ภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งผลให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงานสหกรณ์อำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับอำเภอ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และเป็นระดับผู้ปฏิบัติงานในการส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำ สหกรณ์ในพื้นที่อำเภอต้องถูกยุบไป และมาปฏิบัติงานรวมศูนย์ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ทำให้การส่งเสริมสหกรณ์ เดิมที่มีข้าราชการอยู่ประจำเป็นผู้ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ โดยการเคลื่อนที่เข้าแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ เป็นครั้งคราว

การที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ปรับเปลี่ยน บทบาท และภารกิจ ซึ่งบทบาทที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้น ยังขาดการประเมินบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ จึงมีความจำเป็นต้องใช้การประเมินเพื่อตรวจสอบผลที่ได้จากการปรับเปลี่ยน บทบาท และภารกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการส่งเสริมสหกรณ์หลังการปรับ โครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ และจะได้นำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ ขบวนการสหกรณ์ต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงบทบาทการในการส่งเสริมสหกรณ์ ตามบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้เกิดประโยชน์ต่อขบวนการ สหกรณ์อย่างชัดเจนและแท้จริง

2. ปัญหาการศึกษา

การที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ปรับเปลี่ยน บทบาท และภารกิจ การปฏิบัติงานและนำเสนอส่งเสริมสหกรณ์เปลี่ยนแปลงไป สหกรณ์อำเภอ ซึ่งแต่เดิมก่อนการปรับ โครงสร้างจะมีสำนักงานสหกรณ์อำเภอ อยู่ทุกอำเภอ และมีความใกล้ชิดกับสำนักงานสหกรณ์การเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วยฝ่ายดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์และ สมาชิกสหกรณ์ โดยที่สหกรณ์อำเภอจะเป็นที่เสี่ยง

คอยดูแลให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานของสหกรณ์ในการทำธุรกิจด้านต่างๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับนโยบายของการปฏิรูประบบราชการ โดยยุบเลิกสำนักงาน สหกรณ์อำเภอทุกอำเภอ แล้วให้ข้าราชการและลูกจ้างทุกระดับชั้น ที่ปฏิบัติราชการในทุกอำเภอ ไปปฏิบัติงานในสำนักงานสหกรณ์จังหวัด จากการเปลี่ยนแปลงนี้ สังเกตได้จากรายงานการสอบบัญชี ของผู้สอบบัญชีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กำแพงเพชร พบว่ามีข้อบกพร่อง เช่น สิ้นค้าขาดบัญชี เงินสดขาดบัญชี โดยเป็นการกระทำของพนักงานสหกรณ์ทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะดำเนินการศึกษาบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของการ กำกับ ดูแล แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ หลังปรับ โครงสร้างกรม ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับ โครงสร้าง กรมส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร

3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับ โครงสร้างกรม ส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 เพื่อทราบรูปแบบการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์หลังการปรับ โครงสร้างกรม ส่งเสริมสหกรณ์

4.2 เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและหาแนวทางแก้ไข ในการดำเนินงาน การกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ของสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร

4.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานส่งเสริมสหกรณ์ของสหกรณ์ ต่อไป

5. ขอบเขตของการศึกษา

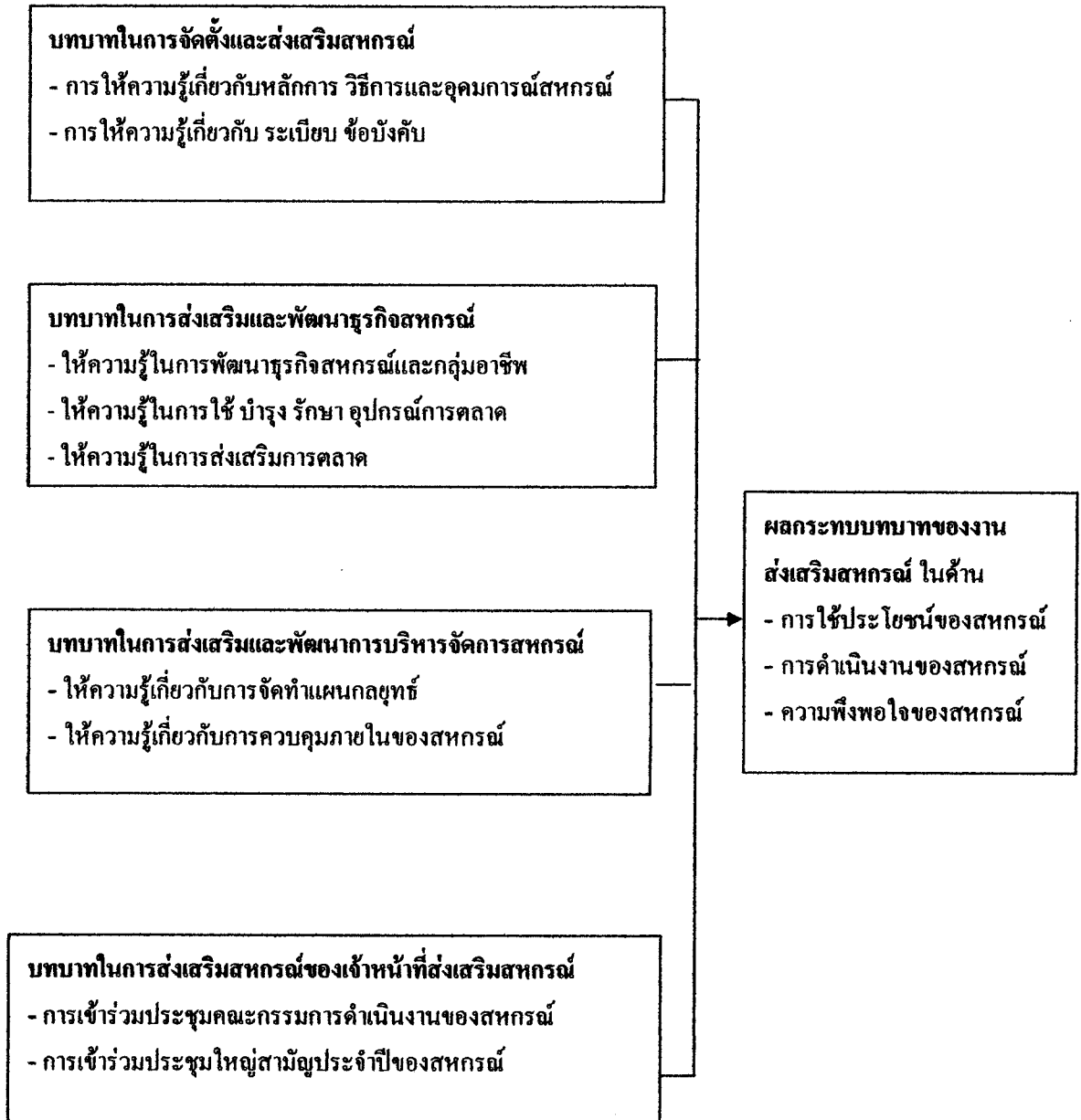
ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทและผลกระทบงานส่งเสริมสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดกำแพงเพชร โดยจะศึกษาประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์

6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ สนใจที่จะประเมินบทบาทและผลกระทบในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ จากการแบ่งกลุ่มงานประจำสำนักงานสหกรณ์ จังหวัด ตามโครงสร้างใหม่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2543 : 5) ในบทบาท 4 ด้านดังนี้

1. บทบาทในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
2. บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
3. บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์
4. บทบาทในด้านการส่งเสริมสหกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

โดยประเมินบทบาทซึ่งเป็นผลกระทบของงานส่งเสริมสหกรณ์ที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ของสหกรณ์, การดำเนินงานของสหกรณ์ และความพึงพอใจของสหกรณ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

7. วิธีการศึกษา

7.1 กลุ่มตัวอย่าง บุคลากรของสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 145 ราย จำแนกเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ 135 ราย และฝ่ายจัดการสหกรณ์ 10 ราย โดยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก

7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้เพื่อให้คณะกรรมการสหกรณ์และฝ่ายจัดการสหกรณ์กรอกแบบสอบถาม โดยโครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับงานกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์

ตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์

7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างและส่งให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูล คนละ 1 ชุด

7.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายสหกรณ์ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.3.4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ร้อยละ

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 การส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง การจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์

8.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

8.3 บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ในการส่งเสริมสหกรณ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์

8.4 บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง บทบาท/การได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมสหกรณ์

8.5 ผลกระทบ หมายถึงผลกระทบในที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์

8.6 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ใช้ชื่อขึ้นต้น “สหกรณ์การเกษตร” จำนวน 10 สหกรณ์

8.7 บุคลากรของสหกรณ์ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ (ผู้จัดการของสหกรณ์หรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์)

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตรหลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายของสหกรณ์

1.2 ความเป็นมาวิวัฒนาการของการสหกรณ์

1.3 การสหกรณ์ในประเทศไทย

2. แนวความคิดทฤษฎีบทบาท และบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ในประเทศไทย

2.1 ทฤษฎีบทบาทและบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์

2.2 บทบาท หน้าที่ในการส่งเสริมสหกรณ์ ก่อนปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.3 บทบาท หน้าที่ในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายของสหกรณ์

คำว่าสหกรณ์ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Cooperation or Cooperatives ตามความหมายทั่วไป หมายถึง การทำงานร่วมกัน หรือ การร่วมมือกัน แต่ในความหมายพิเศษเฉพาะ หมายถึง ระบบการรวมกันทำงานของบุคคลด้วยความสมัครใจ โดยยึดหลักเสมอภาคเพื่อขจัดการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนกลาง ในด้านใดด้านหนึ่งตามความต้องการทางเศรษฐกิจของตน สำหรับคำว่า สหกรณ์ ในภาษาไทยนั้น กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งเป็นบิดาของการสหกรณ์ในประเทศไทย ได้บัญญัติขึ้นจากคำภาษาสันสกฤต 2 คำ คือ สห แปลว่า “รวมกัน” และ กรณ์ แปลว่า “การกระทำ” รวมกันแปลได้ความว่า “การกระทำร่วมกัน” หรือ “การร่วมมือกันทำงาน” (พสุ สัตถาภรณ์. 2533 : 15)

องค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงทุนร่วมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้น กับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ เช่นสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

อย่างไรก็ตามการที่จะกำหนดคำนิยามคำจำกัดความ ของสหกรณ์ให้มีความหมายครอบคลุมถึงองค์การและการดำเนินงานของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่ยอมรับเป็นสากลนั้น ยังมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เจเนอไบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ด้วยเหตุนี้ นักสหกรณ์และนักเศรษฐศาสตร์ได้ให้คำนิยามของสหกรณ์ ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของสหกรณ์ไว้ว่า ความร่วมมือกันเพื่อประโยชน์อื่นๆ ในงานนั้นๆ ร่วมกัน วิธีการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือกัน เพื่อบำรุงความเจริญในภาวะเศรษฐกิจ โดยแบ่งกำไรเสมอกัน

สหกรณ์ หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน ด้วยความสมัครใจร่วมกันรับผิดชอบและดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยยึดหลักประชาธิปไตย ไม่มุ่งแสวงหากำไร และมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

เฟย์ (Fay. 1948 : 5) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สหกรณ์เป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นในกลุ่มคนที่อ่อนแอ เพื่อความมุ่งหมายในการค้าร่วมกัน และดำเนินการด้วยความไม่เห็นแก่ตัว โดยมีข้อกำหนดว่าทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก มีส่วนร่วมในผลตอบแทนตามอัตราส่วนของการใช้ประโยชน์จากสมาคมของตน

เฮลม (Helm. 1968 : 5) ได้อธิบายว่า สหกรณ์หมายถึง องค์กรแห่งความสมัครใจของหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเท่าเทียมกัน และดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สหกรณ์โดยลักษณะของมันเองมิใช่องค์กรทุนนิยมหรือสังคมนิยมแต่เป็นทางสายกลาง ที่สามารถสนองต่อความมุ่งหมายและระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ

พระประกาศสหกรณ์ (พสุ สัตถาภรณ์. 2533 : 17 ; อ้างใน ณรงค์ เส็งประชา 2527 : 19) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า สหกรณ์เป็นวิธีการประกอบการเศรษฐกิจแบบหนึ่ง ที่บุคคลผู้อ่อนแอทางเศรษฐกิจรวมแรงรวมปัญญาและรวมทุนกันจัดตั้งขึ้น โดยความสมัครใจ ตามหลักการการช่วยตนเองและช่วยซึ่งกันและกัน และประหยัดเพื่อให้เกิดความเจริญในทางเศรษฐกิจ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (2542 : 2) มาตรา 4 ได้ให้ความหมายว่า สหกรณ์ หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากคำนิยามหรือคำจำกัดความของคำว่าสหกรณ์ ตามที่นักวิชาการสหกรณ์ได้ให้ ดังกล่าวแล้ว พอสรุปอย่างกว้าง ๆ ได้ว่า สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการ ประกอบการอย่างหนึ่งที่เกิดจากการร่วมมือกันโดยสมัครใจ โดยที่สมาชิกผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้ให้บริการ การดำเนินงานยึดหลักประชาธิปไตย มีจุดมุ่งหมายที่มีได้มีการแสวงหากำไร แต่เพื่อให้เกิดการอยู่ดีกินดีในหมู่สมาชิก ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จะเฉลี่ยคืนกลับไปยังสมาชิก ตามส่วนที่ได้ใช้บริการในสหกรณ์

1.2 ความเป็นมาวิวัฒนาการของการสหกรณ์

การรวมกลุ่มร่วมมือเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือแนวคิดแบบการสหกรณ์นั้น ความจริงแล้วเป็นวิสัยของมนุษยชาติมาแต่คึกคักด้าบรรพ์ แต่ทั้งนี้ในยุคนี้การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การ และวิธีการดำเนินงานเป็นแบบง่าย ๆ ขาดความเป็นระเบียบแบบแผนอย่างในสมัยต่อมา แต่อาจ กล่าวได้ว่าเป็นวิวัฒนาการที่นำมาสู่การเป็นสหกรณ์ในยุคปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่ยุคปฏิวัติ อุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ในสมัยปฏิวัติอุตสาหกรรมถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของ แนวความคิดด้านการ สหกรณ์ในความหมายทางวิชาการ ที่ใช้เป็นหลักการพื้นฐานอยู่ในปัจจุบัน โดยวิธีการสหกรณ์ได้เริ่มและพัฒนามานับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 นักสหกรณ์ที่ได้รับการยกย่อง เป็นบิดาของการสหกรณ์ คือ โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) โอเวนเป็นชาวอังกฤษที่ได้ทุ่มเทชีวิต ของเขาในการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ โอเวนชี้ให้เห็นว่าสาเหตุแห่งความยากจน เนื่องมาจากการแข่งขันระหว่างแรงงานคนกับเครื่องจักร ทำให้มีการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน มากขึ้นทำให้คนเกิดการว่างงาน และไม่มีรายได้ ซึ่งเขาได้แนะนำให้จัดตั้งนิคมสหกรณ์ โดยสมาชิก จะเป็นผู้หาทุนและดำเนินกิจการเอง ผลที่เกิดขึ้นจะนำมาแบ่งปันในระหว่างสมาชิกอย่างเที่ยงธรรม หรือนำไปใช้เพื่อขยายกิจการของสหกรณ์เพื่อประโยชน์ร่วมกัน แม้ว่าการดำเนินการจัดตั้งนิคม สหกรณ์จะไม่ได้ประสบความสำเร็จ แต่แนวความคิดนี้ได้เป็นที่ยอมรับและนำเอาแนวคิดดังกล่าวมา จัดตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นอย่างมากมาย ตั้งแต่ปี 1825 เป็นต้นมา แม้ว่าร้านสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นในระยะแรก นี้ต้องเลิกล้ม แต่ก็นับได้ว่าแนวความคิดของ โอเวน เป็นต้นกำเนิดของกระบวนการสหกรณ์ใน ปัจจุบัน ซึ่งสหกรณ์สมาคมแรกที่เกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จ และนักสหกรณ์ทั่วโลกยืนยันว่าเป็นแบบ ฉบับ และต้นกำเนิดของกระบวนการ สหกรณ์ทั่วโลกในปัจจุบัน ก็คือร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอช เดล ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยกรรมกรช่างทอผ้ากลุ่มหนึ่งจำนวน 28 คน ซึ่งเรียกตนเองว่า ผู้นำแห่งเมืองรอช เดล ที่ตรอกคางคก โดยได้รวบรวมทุนดำเนินงานในครั้งแรกเพียง 28 ปอนด์ จัดตั้งร้านค้าเครื่อง

อุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการครองชีพ โดยมีระเบียบปฏิบัติของผู้นำแห่งเมืองรอซเดล ประเทศอังกฤษ ที่ก่อตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2387 ซึ่งระเบียบปฏิบัติร้าน สหกรณ์ของผู้นำแห่งเมืองรอซเดล ในสมัยแรกได้มีการปรับปรุงแก้ไขและปรากฏหลักฐานใน พ.ศ. 2403 ดังต่อไปนี้

1. เปิดรับสมาชิกทั่วไป
2. การออกเสียงหนึ่งคนหนึ่งเสียง
3. การค้าขายด้วยเงินสด
4. การให้การศึกษาแก่สมาชิก
5. ความเป็นกลางทางการเมืองและศาสนา
6. ไม่เสี่ยงภัยจนเกินไป
7. จำกัดเงินปันผลแก่ทุนเรือนหุ้น
8. การขายสินค้าตามราคาตลาด
9. จำกัดจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือ
10. การแบ่งเงินตามส่วนแห่งธุรกิจ

ถึงแม้ว่าหลักการปฏิบัติของสหกรณ์รอซเดล จัดตั้งขึ้นมากกว่าหนึ่งร้อยปีแล้ว และเป็น การตั้งขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับร้านสหกรณ์ก็ตาม แต่หลักการบางข้อสามารถนำมาใช้ได้กับสหกรณ์ทั่ว ๆ ไปได้ ซึ่งในเรื่องนี้ องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือ กัน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือน กันยายน พ.ศ. 2509 โดยนำเอาหลักการของรอซ เดลมาแก้ไขปรับปรุงใหม่ และได้ลงมติกำหนดเป็นหลักการสหกรณ์ 6 ประการ และได้ถือใช้มา ตลอด จนเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2538 องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ได้จัดการ ประชุม ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ดำเนินการปรับปรุงเพิ่มเติมหลักการสหกรณ์ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้หลักการสหกรณ์มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ยิ่งขึ้น รวมทั้งการให้สมาชิกได้มีความเข้าใจ และนำหลักการสหกรณ์ไปใช้ปฏิบัติในแนวทาง เดียวกัน ซึ่งมีหลักการสหกรณ์ 7 ประการ และได้มีการประกาศให้สหกรณ์ทุกประเทศถือใช้โดยทั่ว กัน โดยมีรายละเอียดว่าด้วยเอกลักษณ์ของสหกรณ์ดังนี้ (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการ สหกรณ์ *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์* 2546 : 6-9)

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทาง เศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิก ให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยตนเองและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คุณค่าของสหกรณ์ สหกรณ์ยึดมั่นในคุณค่าของการพึ่งพาตนเอง ความรับผิดชอบ ตนเองการเป็นประชาธิปไตย การมีสิทธิทัดเทียมกัน ความเที่ยงธรรมและความสามัคคี โดยมีสมาชิก

ที่เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมของความซื่อตรงตามแบบแผนที่สืบทอดกันมาจากผู้ริเริ่มการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ต่าง ๆ ในการนำคุณค่าของสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติ 7 ข้อ ดังนี้

1. การเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ

สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

2. การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก และสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง)

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ถือหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุน รวมทั้งสมาชิกมีสิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ในกรณีที่สหกรณ์มีกำไร ตามเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก

4. มีการปกครองตนเองและมีอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยมีการควบคุมจากมวลสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์กรอื่นใดซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะ ต้องเพิ่มเงินลงทุนโดยอาศัยแหล่งเงินทุนภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตยและสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

5. การให้การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร

สหกรณ์พึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิก ที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเอง และพึงให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน ในเรื่องของคุณลักษณะและประโยชน์ของสหกรณ์

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

7. ความหวังใยต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบายที่สมาชิกเห็นชอบ

วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทจะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น การจัดตั้ง การระดมทุน การบริหารงาน การดำเนินธุรกิจ และการส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ (คันคิน มีนาคม 2551 <http://www.cpd.go.th>)

1.3 การสหกรณ์ในประเทศไทย

การสหกรณ์ในประเทศไทย มีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากเมื่อประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจของชนบทก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง และยังถูกเอาเปรียบจากพ่อค้านายทุนทุกวิถีทางอีกด้วย ชาวนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา ทำนาได้ข้าวเท่าใดก็ต้องขายใช้หนี้เกือบหมด

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น ทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือ ด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ความคิดนี้ได้เริ่มขึ้นในปลายรัชกาลที่ 5 โดยกำหนดวิธีการที่จะช่วยชาวนาในด้านเงินทุนไว้ 2 วิธี คือ

1. การจัดตั้งธนาคารเกษตร โดยให้มีสาขาตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อจัดหาทุนให้ผู้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมกู้ยืม โดยตรงอย่างหนึ่ง แต่การดำเนินงานก็ขัดข้องในเรื่องเงินทุนและหลักประกันเงินกู้ ความคิดนี้จึงระงับไป

2. วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุนวิธีนี้เกิด จากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในสมัยนั้น ซึ่งปัจจุบันก็คือกระทรวงการคลัง ได้เชิญเซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่งมัคธา ประเทศอินเดีย เข้ามาสำรวจหา路子ทางช่วยเหลือชาวนาได้เสนอว่าควรจัดตั้ง “ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ” ดำเนินการให้กู้ยืมแก่ราษฎรโดยมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่น เป็นหลักประกันเพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่กู้ยืมเงินทอดทิ้งที่นาหลบหนีสิน ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงินกู้ ท่านได้แนะนำให้จัดตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า “โคออปอเรทีฟ โซไซตี้”

(Cooperative Society) โดยมีหลักการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งคำนี้พระราชารวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า สมาคมสหกรณ์ จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้นในปีพ.ศ. 2457 แต่ก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างไร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2458 ได้มีการเปลี่ยนกรมสถิติพยากรณ์เป็นกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ประกอบด้วย

ส่วนราชการ 3 ส่วน คือ การพาณิชย์ การสถิติพยากรณ์ และการสหกรณ์ (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ 2546 : 15*)

การจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์ ก็เพื่อจะให้ผู้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทดลองจัดตั้ง สหกรณ์ขึ้น และพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ในฐานะทรงเป็นอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขณะนั้นได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบ ขณะนั้นได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบ ในที่สุดก็ทรงเลือกแบบโรฟไฟเฟเซน และทรงยื่นขึ้นไว้ในรายงานสหกรณ์ฉบับแรกว่า เมื่อได้พิจารณาละเอียดแล้วได้ตกลงเลือกสหกรณ์ชนิดที่เรียกว่าโรฟไฟเฟเซน ซึ่งเกิดขึ้นในเยอรมันก่อน ซึ่งมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจน ผู้ประกอบกิจการย่อย ๆ เห็นว่าเป็นสหกรณ์ชนิดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย จากการที่พระองค์ท่านทรงเป็นผู้บุกเบิกริเริ่มงานสหกรณ์ขึ้นในประเทศไทย บุคคลทั้งหลายในขบวนการสหกรณ์จึงถือว่าพระองค์ทรงเป็น พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย สำหรับรูปแบบของ โรฟไฟเฟเซน ก็คือ สหกรณ์เพื่อการกู้ยืมเงินที่มีขนาดเล็ก สมาชิกจะได้รับความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้สะดวกแก่การควบคุม ท้องที่ที่ได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งสหกรณ์ คือ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีผู้คนไม่หนาแน่นและเป็นราษฎรที่เพิ่งอพยพมาจากทางใต้ จึงต้องการช่วยเหลือผู้อพยพซึ่งประกอบอาชีพการเกษตร ให้ตั้งตัวได้ รวมทั้งเพื่อเป็นการชักจูงราษฎรในจังหวัดอื่นที่มีผู้คนหนาแน่นให้อพยพมาในจังหวัดนี้ และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ต่อมากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า“สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 มีพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

ในระยะแรกตั้งสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ มีสมาชิกจำนวน 16 คน ทุนดำเนินงาน 3,080 บาท ซึ่งเป็นเงินจากค่าธรรมเนียมแรกเข้า 80 บาท และเงินทุนจำนวน 3,000 บาท และได้อาศัยเงินกู้จากแบงก์สยามกัมมาจล จำกัด ซึ่งก็คือธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน โดยมีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้ค้ำประกัน และเสียดอกเบี้ยให้ธนาคารในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี คิดดอกเบี้ยจากสมาชิกในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี กำหนดให้สมาชิกส่งคืนเงินต้นในปีแรก จำนวน 1,300 บาท แต่เมื่อครบกำหนดสมาชิกส่งคืนเงินต้นได้ถึง 1,500 บาท ทั้งส่งดอกเบี้ยได้ครบทุกราย แสดงให้เห็นว่าการนำวิธีการสหกรณ์เข้ามาช่วยแก้ไขความเดือดร้อนของชาวนาได้ผล และจากความสำเร็จของสหกรณ์วัดจันทร์ดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ศึกษายกกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดต่าง ๆ แต่การจัดตั้งสหกรณ์ในระยะแรกนั้น นอกจากจะมีข้อจำกัดเรื่องเงินทุนแล้ว ยังมีข้อจำกัดในทางกฎหมายด้วย เพราะพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 ทำให้การจัดสหกรณ์ไม่กว้างขวาง

พอที่จะขยายสหกรณ์ออกไป หากจะให้มีการจัดตั้งสหกรณ์เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงจะต้อง ออกกฎหมายควบคุมให้มีขอบเขตกว้างขวาง ดังนั้นในเวลาต่อมาทางราชการจึงได้ประกาศยกเลิก พระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 แล้วประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 นับเป็นกฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้มีการจดทะเบียน สหกรณ์ประเภทอื่น ๆ จากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 อีก 3 ครั้ง นับว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2471 ช่วยให้การจัดตั้งสหกรณ์ขยายได้ออกไป อีกมาก (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ 2546* : 16)

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุด ของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยก็คือการควบ สหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกันโดยทางราชการ ได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เปิดโอกาส ให้สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวความเข้ากันเป็นขนาดใหญ่ สามารถขยาย การดำเนินธุรกิจเป็นแบบเอกประสงค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกได้มากกว่า ด้วยเหตุนี้ สหกรณ์หาทุน จึงแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรมาจนปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2511 นี้เองที่ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาแก่ สมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถาบันสหกรณ์ต่างประเทศ เพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์สากลในด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกี่ยวกับการ ดำเนินธุรกิจ โดยมีสหกรณ์ทุกประเภทเป็นสมาชิก ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือและเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุนและผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี

การสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยเฉพาะ ต่อประชาชนที่ยากจน สหกรณ์จะเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการ ประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้กำหนด ประเภทสหกรณ์ไว้ 6 ประเภท ตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2516 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2516 เพื่อแบ่งประเภท สหกรณ์ของประเทศไทยออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ (ค้นคืน มีนาคม 2551 <http://www.cpd.go.th>)

1. สหกรณ์การเกษตร

เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2516 แล้ว ทางราชการจึงได้ แนะนำให้สหกรณ์หาทุนในท้องที่ต่าง ๆ รวมเข้ากันเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ เรียกว่า สหกรณ์การเกษตรซึ่งมีแนวทางและความมุ่งหมายที่จะให้บริการแก่สมาชิกหลายด้าน ทั้งด้าน

สินเชื่อ ด้านการขาย ด้านการซื้อ และด้านการส่งเสริมการเกษตร การรับฝากเงิน การให้การศึกษา
อบรม ซึ่ง สหกรณ์การเกษตรแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

(1) สหกรณ์ขั้นปฐมหรือสหกรณ์ระดับอำเภอ เป็นสหกรณ์ที่มีแผนดำเนินการคล
หนึ่งอำเภอและให้ทำหน้าที่เป็นสหกรณ์อเนกประสงค์

(2) สหกรณ์ขั้นมัธยมหรือชุมนุมสหกรณ์จังหวัด เป็นสหกรณ์ซึ่งจัดตั้งโดย
สหกรณ์ขั้นปฐมอย่างน้อย 3 สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ที่
เป็นสมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การขาย การซื้อ และการแปรรูป เป็นต้น

(3) สหกรณ์ขั้นยอดหรือชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ เป็นองค์การที่ทำธุรกิจด้าน
การตลาดจัดหาสินค้าของผู้ผลิตและผู้บริโภคและเป็นคลังสินค้าให้แก่สหกรณ์

2. สหกรณ์ประมง

สหกรณ์ประเภทนี้ได้รับการส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นในบริเวณบางแห่งที่เหมาะสม ที่
ราษฎรประกอบอาชีพทางจับสัตว์น้ำเพื่อช่วยให้ราษฎรชาวประมงเหล่านั้น ประกอบอาชีพได้
มั่นคงยิ่งขึ้น ทั้งเป็นการส่งเสริมการเพาะรักษาและขยายพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำ โดยช่วยให้
สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ โดยผ่านสหกรณ์ การที่สหกรณ์ประมงได้แยกประเภทออกจาก
สหกรณ์การเกษตรเพราะเป็นอาชีพที่ต่างกัน นับว่าเป็นการให้ความสำคัญแก่อาชีพประมงเพื่อให้
มั่นคงขึ้น การจัดตั้งสหกรณ์ประมงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดอันหนึ่งเป็นการ ส่งเสริมด้านการผลิตและ
จำหน่ายรวมทั้งจัดหาเครื่องมือด้วย

3. สหกรณ์นิคม

สหกรณ์นิคมมีความใกล้เคียงและมีวิธีการดำเนินธุรกิจ เช่นเดียวกับกับ สหกรณ์
การเกษตรแต่แตกต่างกันในเรื่องที่สหกรณ์นิคม จะเน้นไปในเรื่องของการจัดที่ดินก่อนที่จะ
ดำเนินการด้านธุรกิจ ตั้งแต่การวางผังการจัดที่ดิน การปรับปรุงที่ดิน ซึ่งสหกรณ์นิคมยังแบ่ง
ออกเป็น 3 รูป

(1) สหกรณ์นิคมรูปจัดนิคม ซึ่งในรูปนี้จะมีการออกสารสิทธิ์ในที่ดินให้แก่สมาชิก

(2) สหกรณ์นิคมรูปเช่าซื้อที่ดิน โดยรัฐจะจัดซื้อที่ดินแปลงใหญ่ และให้ราษฎรเข้าทำ
ประโยชน์และจัดตั้งสหกรณ์ในรูปเช่าซื้อที่ดินเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์เช่าซื้อ

(3) สหกรณ์นิคมรูปเช่าที่ดิน ซึ่งในรูปการจัดจะเช่าที่ดินจากกรมป่าไม้ ซึ่งราษฎรได้
บุกรุกอยู่แล้วเพื่อให้ราษฎรรวมกันเป็นสหกรณ์และจ่ายค่าเช่าในที่ดินที่ตนเองทำกิน

(4) สหกรณ์ร้านค้า ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่มีความมุ่งหมายในด้านการจัดหาเครื่องอุปโภค
บริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ซึ่งมีการจัดตั้งกันอย่างแพร่หลายในสถานศึกษาหรือหน่วยงาน
องค์การต่าง ๆ

(5) **สหกรณ์บริการ** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งเพื่อบริการประชาชนในด้านสาธารณูปโภค สหกรณ์บริการ ได้แก่ สหกรณ์ไฟฟ้า สหกรณ์แท็กซี่ สหกรณ์เคหะสถาน และยังรวมถึงสหกรณ์บริการในด้านการส่งเสริมงานผลิตและหัตถกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ โดยจัดหาบริการอย่างใดอย่างหนึ่งตามต้องการของสมาชิก

(6) **สหกรณ์ออมทรัพย์** สหกรณ์ประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกเก็บส่วนหนึ่งของรายได้เป็นเงินออม และยังให้สมาชิกกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ มักจะจัดตั้งในหมู่ผู้ที่มีรายได้ประจำ ในหน่วยงานราชการและห้างร้าน หรือองค์กรขนาดใหญ่

(7) **สหกรณ์เครดิตยูเนียน และสหกรณ์ออมทรัพย์** มีการดำเนินงานที่เหมือนกัน นั่นคือ มีหน้าที่คล้ายสถาบันการเงิน แต่มีความแตกต่างกันตรงที่สหกรณ์ออมทรัพย์จะเน้นรับสมาชิกซึ่งเป็นผู้มีรายได้ประจำ ส่วนสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะเน้นรับสมาชิกผู้ซึ่งไม่มีรายได้ประจำ และผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้น จะต้องเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนมาแล้ว

ประวัติการสถาปนาส่วนราชการสหกรณ์

ประวัติความเป็นมาของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสหกรณ์ เริ่มต้นตั้งแต่ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2458 กรมสถิติพยากรณ์ ได้ยกฐานะจากกรมชั้นเจ้ากรมเป็นกรมชั้นอธิบดี มีชื่อว่า กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ และเพื่อให้งาน แผนกการสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยการทดลองจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น และเหตุที่ทำให้เพิ่มงานจัดสหกรณ์ในส่วนราชการแห่งนี้ก็เนื่องจากกรมพาณิชย์และกรมสถิติพยากรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคอยู่แล้ว โดยให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติควบคุมดูแลผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ต่อมาได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์แห่งแรกขึ้นที่จังหวัดพิษณุโลก และปรากฏว่าได้ผลดี การสหกรณ์จึงได้รับการส่งเสริมจากทางราชการยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2463 กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงพาณิชย์ แผนกการสหกรณ์ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรมสหกรณ์ จากนั้นพ.ศ. 2469 กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงคมนาคมใช้ชื่อว่า กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ต่อมา พ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนชื่อจากกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเป็น กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ จนถึงปีพ.ศ. 2476 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงเศรษฐกิจ โดยแยกเป็น 2 ทบวง คือ ทบวงเกษตรราชการ และทบวงพาณิชย์และคมนาคม ซึ่งกรมสหกรณ์สังกัดในทบวงเกษตรราชการ และในวันที่ 1 เมษายน 2478 ได้ยกฐานะทบวงเกษตรราชการขึ้นเป็นกระทรวงเกษตรราชการ ในระหว่างปี พ.ศ. 2478 – 2494 กิจการสหกรณ์ได้ขยายปริมาณและคุณภาพ สามารถช่วยเหลือราษฎรให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น คณะรัฐบาลในสมัยนั้นจึงถือเอาการสหกรณ์เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้น จึงได้ยกฐานะกรมสหกรณ์ขึ้นเป็นกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2495 ซึ่ง

ประกอบด้วยกรมต่าง ๆ ดังนี้ กรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์ชนกิจ กรมสหกรณ์พาณิชย์ และ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ในปี พ.ศ. 2506 ยุบเลิกกระทรวงสหกรณ์และ โอนงานไปกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ที่ตั้งขึ้น โดยแยกส่วนราชการออกดังนี้ กองที่เกี่ยวกับสหกรณ์ ได้ขึ้นกับสำนักงานปลัดกระทรวง นอกจากนี้ก็จัดให้มีกรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 พร้อมกับยกเลิกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 จากนั้นเริ่มมีการควบสหกรณ์เข้าด้วยกัน จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2515 ได้มีคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 – 217 ลงวันที่ 19 กันยายน 2515 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2515 ยกเลิกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2506 ได้ตั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ ยุบเลิกกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และ โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานในสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาจนถึงปัจจุบัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2538 : 6 – 7)

2. แนวความคิดทฤษฎีบทบาทและบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ในประเทศไทย

2.1 ทฤษฎีบทบาท และบทบาทความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์

นักวิชาการหลายท่านได้สรุปความหมายและคำนิยามเกี่ยวกับบทบาทไว้พอสรุป ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 459) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหมายถึง การทำ ความหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

เลวิสัน (Levinson. 1971 : 284 – 285) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบ ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้มุ่งไปถึงหน้าที่อันควรทำ

2. บทบาท หมายถึง ความเห็นของบุคคล ผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อ ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำ โดยให้สัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่ง นั้น ๆ

สรุปความหมายของบทบาทแล้ว บทบาทเป็นแบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ตามสิทธิ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานภาพทางสังคมนั้น เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติหน้าที่อันควรพึงกระทำ ภายใต้อาณัติและขอบเขต

บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์

วรรณะ เสนทอง และคณะ (2544 : 32 – 34) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาสหกรณ์ โดยเฉพาะประเทศไทยที่สมาชิกสหกรณ์ยังอยู่ภาคการเกษตร ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าสาขาอื่น จึงยังคงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามามีบทบาทกำหนดนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ดังนี้

1. ปรับปรุงสถานบันเกษตรกรให้มีความเป็นเอกภาพ โดยกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของสถาบันเกษตรกร
2. ขบวนการสหกรณ์สามารถช่วยตนเองและดำเนินงานได้อย่างอิสระ ซึ่งนโยบายของรัฐควรกำหนดในลักษณะที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของขบวนการสหกรณ์ทำให้สหกรณ์สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ โดยลดข้อกีดกันด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับของทางราชการที่เข้าไปสอดแทรกในการดำเนินงานของสหกรณ์
3. ขบวนการสหกรณ์มีบทบาทในการพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์และเพิ่มบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชุมชนทั้งในชนบทและเมือง

วอลโก (Volko, 1963 : 62) กล่าวว่า บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์เป็นจุดสำคัญที่จะตัดสินลักษณะอันแท้จริงของสหกรณ์ โดยเฉพาะเกี่ยวกับลักษณะที่ว่าสหกรณ์สามารถธำรงสถานภาพการช่วยตัวเองและมีความเป็นอิสระ หรือมีลักษณะอ่อนแอหยุดนิ่งและต้องถูกดูแลและชี้นำโดยรัฐหรือไม่

สำหรับปัญหาการให้บริการของรัฐในการปกป้องดูแลสหกรณ์จะใช้เวลานานเท่าใดนั้น ไม่อาจให้คำตอบได้เด็ดขาด เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น การแสดงออกถึงความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการให้การศึกษาอย่างจริงจัง รวมทั้งการตัดสินใจของรัฐบาลเองด้วย วอลโกชี้ว่าปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญมากคือ ประสิทธิภาพทางปฏิบัติ แสดงว่าเมื่อรัฐเข้าไปบริหารงานสหกรณ์ชั่วระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้ความเจริญเติบโตตามปกติของสหกรณ์ลดลง เป็นการบั่นทอนพลังภายในในการตัดสินใจของสหกรณ์ ส่วนการบริหารงาน สหกรณ์ของรัฐจะเป็นไปในลักษณะแข็งตัวตามแบบราชการ เป็นการทำลายศักยภาพทางเศรษฐกิจที่แฝงอยู่ภายใน

2.2 บทบาท หน้าที่ ในการส่งเสริมสหกรณ์ ก่อนปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์

นับตั้งแต่ขุบเลิกกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติในปี พ.ศ. 2515 ส่วนราชการส่งเสริม สหกรณ์ทั้งหมดได้ถูกโอนไปสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยได้มีการปรับปรุงส่วนราชการส่งเสริมสหกรณ์เดิมทั้งหมด ยกเว้นกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กรมเดียว ส่วนราชการส่งเสริมสหกรณ์ในสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กรมสหกรณ์ที่ดินและกรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจถูกยุบรวมกันเป็น กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยให้กรมส่งเสริมสหกรณ์มีบทบาทอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (วัลลภ ลำพาย. 2539 : 40 – 43)

2.2.1 อำนาจหน้าที่

- (1) ส่งเสริมและเผยแพร่อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์
- (2) ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสหกรณ์
- (3) ส่งเสริมและแนะนำการจัดตั้งและการดำเนินงานของสหกรณ์
- (4) ช่วยเหลือและประสานงานกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นเพื่อให้สหกรณ์ได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือทางการเงิน ปัจจัยพื้นฐานและบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่การพัฒนาสหกรณ์
- (5) จัดที่ดินให้แก่ราษฎรด้วยวิธีการสหกรณ์
- (6) กำกับและแนะนำการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบ รวมทั้งคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์

2.2.2 บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์

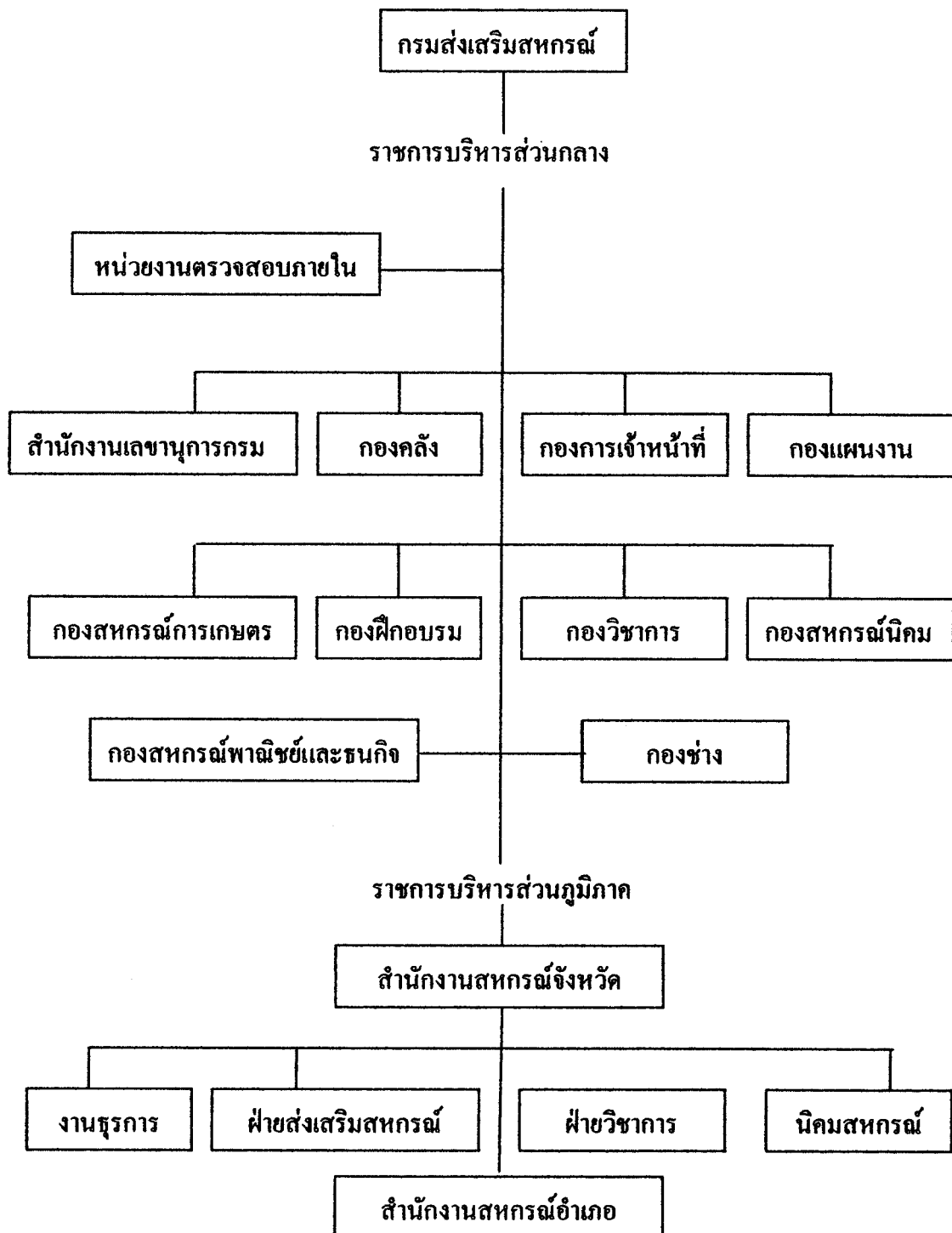
มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นสถาบันช่วยตัวเองทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎร ซึ่งรวมตัวกันทั้งในภาคการเกษตรและภาคนอกการเกษตร ซึ่งสรุปงานได้เป็น 7 ลักษณะดังนี้

- (1) การเผยแพร่และการจัดตั้งสหกรณ์
- (2) การพัฒนาบุคลากร
- (3) การส่งเสริมธุรกิจของสหกรณ์
- (4) การส่งเสริมอาชีพของสมาชิก
- (5) การจัดที่ดินและที่อยู่อาศัย
- (6) การเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- (7) การพัฒนาสังคม

และได้แบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามประกาศของคณะ
ปฏิบัติ ฉบับที่ 26 พ.ศ. 2515 ราชการบริหารส่วนกลางประกอบด้วย สำนักงานและกองดังต่อไปนี้

1. สำนักเลขานุการกรม
2. กองคลัง
3. กองการเจ้าหน้าที่
4. กองแผนงาน
5. กองวิชาการ
6. กองฝึกอบรม
7. กองสหกรณ์การเกษตร
8. กองสหกรณ์นิคม
9. กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ
10. กองช่าง

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดและ
สำนักงานสหกรณ์อำเภอ ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ โดยปฏิบัติงานด้านควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำ
และส่งเสริมงานสหกรณ์ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบของจังหวัดและอำเภอ และปฏิบัติงานอื่น
ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือจากจังหวัดและอำเภอ ซึ่งได้แสดงแผนภูมิ
โครงสร้าง ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ก่อนการปรับโครงสร้าง
ที่มา : (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2538 : 10)

2.3 บทบาท หน้าที่ ในการส่งเสริมสหกรณ์หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริม

สหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นกรมสำคัญกรมหนึ่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ฐานะปัจจุบันเกิดขึ้นตั้งแต่การตั้งกรม เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

กฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ได้แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีบทบาทและภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม เผยแพร่ ให้ความรู้ เกี่ยวกับอุดมการณ์สหกรณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ในการเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการเชื่อมโยงธุรกิจสหกรณ์สู่ระดับสากล เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (สำนักพัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยีการสหกรณ์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ พ.ศ. 2546 : 22)

2.3.1 อำนาจหน้าที่

- (1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการนิคมสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์
- (3) ส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป
- (4) ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์
- (5) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสหกรณ์ ให้กับคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
- (6) ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการของตลาดสินค้าสหกรณ์และสร้างเครือข่าย การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ สหกรณ์กับเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (7) ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

และได้แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตามกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2545 โดยแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง

1. สำนักงานเลขานุการกรม มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม ประสานราชการกับหน่วยงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในส่วนภูมิภาค และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. กองการเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม เว้นแต่การฝึกอบรม ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
3. กองคลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
4. กองแผนงาน มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา สหกรณ์ให้กับรัฐบาล คณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์แห่งชาติ จัดทำ วิเคราะห์ แผนงาน โครงการ และประสานงานแผนการปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฯลฯ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
5. ศูนย์สารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ ศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบ สารสนเทศ ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พัฒนารูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบวิธี ทางสถิติและศึกษาวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลสำหรับใช้ในงานส่งเสริม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
6. สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 - 2 มีอำนาจหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรในเขตส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการ สหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
7. สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการจัดตั้งสหกรณ์ และการจัดมาตรฐานสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และจัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภายหลังการจัดตั้ง

ควบคุม กำกับ ดูแล เกี่ยวกับการจัดตั้ง การจดทะเบียนสหกรณ์ การตรวจการสหกรณ์ การควบ
สหกรณ์การแยกสหกรณ์ และการเลิกสหกรณ์ รวมถึงงานในความรับผิดชอบของนายทะเบียน
สหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์กลุ่ม
เกษตรกร กลุ่มสตรีสหกรณ์ เยาวชนสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ในพื้นที่โครงการ
พระราชดำริ โครงการหลวง โครงการเพื่อความมั่นคง โครงการในพื้นที่เฉพาะ และโครงการอื่น
ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน และควบคุมการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์ และ
ประสานงานด้านการส่งเสริมพัฒนานิคมสหกรณ์ รวมทั้งการดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัด
ที่ดินเพื่อการครองชีพ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย

8. สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาสินค้า
สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดและพัฒนารูปแบบการ
บรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาธุรกิจและส่งเสริมการตลาดทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่สินค้าสหกรณ์ ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการของตลาดสินค้าสหกรณ์ และ
สร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ สหกรณ์กับเอกชน ทั้งในประเทศ
และต่างประเทศศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลด้านการตลาดทั้งในประเทศและ ต่างประเทศเพื่อสร้างระบบ
เตือนภัยล่วงหน้าสินค้าสหกรณ์ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิต
การแปรรูป การบำรุงรักษาของธุรกิจสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุน
การปฏิบัติ งานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

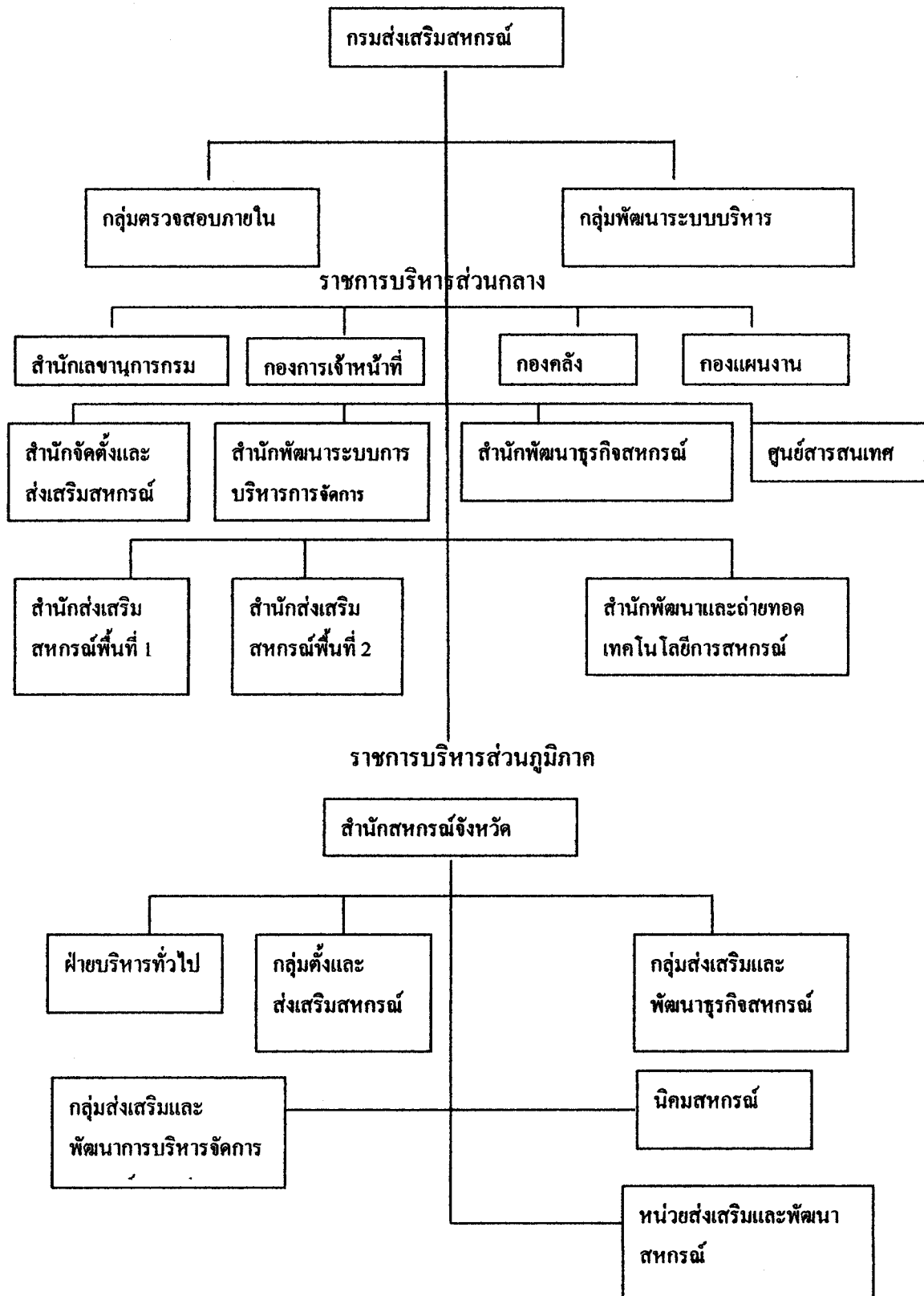
9. สำนักพัฒนาระบบการบริหารการจัดการสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อกำหนด โครงสร้าง การจัดระบบงานการบริหารงานบุคคล และการควบคุม
ภายในให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ศึกษา วิเคราะห์ และให้
คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของ โครงการ การลงทุน การจัดหาเงินทุนการประกอบ
ธุรกิจ การบริหารการจัดการแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร บริหารเงินกองทุนต่าง ๆ ที่ผ่านกรม
ส่งเสริมสหกรณ์โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์กู้ยืม ศึกษา วิเคราะห์ การให้เงินทุนสนับสนุน
แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และติดตามประเมินผลการใช้เงินทุน ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการ
คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รูปแบบในการพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการสหกรณ์ด้านการ
จัดตั้งการบริหารองค์กร การบริหารการจัดการ และด้านธุรกิจของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกรม ส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการสหกรณ์ให้กับบุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป การบริหารการจัดการและการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการเกี่ยวกับงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของกรม สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานสหกรณ์จังหวัด โดยให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ดำเนินตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ทุกประเภท และกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมเผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป ส่งเสริม และพัฒนาธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้แสดงแผนภูมิดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์หลังการปรับโครงสร้าง
 ที่มา : คั่นคืนวันที่ 20 เมษายน 2551 [Http:// cpd.go.th/web/cpd_data](http://cpd.go.th/web/cpd_data)

หลังจากที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ชี้แจงให้ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เข้าใจและรับทราบในบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับ โครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ จากเดิมที่เคยมีสำนักงานสหกรณ์อำเภอปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ และได้เปลี่ยนมาเป็นหน่วยส่งเสริมสหกรณ์เคลื่อนที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานส่งเสริมสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ โดยมีแนวทางการปฏิบัติงานตามโครงสร้างใหม่ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและประชาชนทั่วไป
2. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการแนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์หรือกลุ่มต่าง ๆ บริหารงานภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้
3. ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มเกษตรกรให้เป็นสหกรณ์ โดยการแนะนำ ส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์แก่กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารงานในระบบสหกรณ์
4. ส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง โดยให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองสามารถวางแผนได้ด้วยตนเอง ดำเนินการได้ด้วยตนเองและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ ระบบการบริหารการจัดการและการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งการปฏิบัติงานจะเป็นการประสานงานกับกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์
6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิรูประบบราชการไทย

สำนักโฆษกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2545 ปัจจุบัน โครงสร้างของหน่วยราชการหลายแห่งมีบทบาทภารกิจที่ซ้ำซ้อน กระจุกกระจาย ขาดเอกภาพ และสิ้นเปลือง ส่งผลกระทบต่อการบริหารบ้านเมืองและการพัฒนาประเทศ ขณะที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่กลไกภาครัฐโดยรวมยังคงล่าช้าและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบายแห่งรัฐ และนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน อีกทั้งระบบราชการไม่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการได้ทันทั่วทั้ง

ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องการยกระดับขีดความสามารถของราชการไทยให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและแก้ไขปัญหาการขาดประสิทธิภาพ ความซ้ำซ้อน การทุจริต ประสิทธิภาพและขาดความโปร่งใส รัฐบาลที่ผ่านมาต่างมีความพยายามที่จะปฏิรูประบบราชการ แต่จังหวะและโอกาสที่จะกระทำมีความลำบาก เนื่องจากขาดสภาวะการนำ และทางการเมืองไม่เอื้ออำนวยเท่ากับรัฐบาลชุด ปัจจุบันที่ประชาชนให้การยอมรับให้มีเสียงข้างมาก จึงสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่รัฐบาล และการปฏิรูปนี้ถือเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งเป็นผลงานหลักของรัฐบาล โดยต้องอาศัยนักการเมือง ข้าราชการ และประชาชนทุกฝ่าย รัฐบาลดำเนินการในขั้นแรกด้วยการออกกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรมและขั้นต่อไป รัฐบาลจะปรับปรุงเรื่องระบบราชการ บริหารงานบุคคลวิธีการงบประมาณ และการกระจายอำนาจ

รัฐบาล ไม่มีนโยบายที่จะปลดหรือให้ข้าราชการออกจากงานในยามเศรษฐกิจของประเทศยังไม่เฟื่องฟู หากปลดข้าราชการจะเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะการลดคนออกจากงานนั้นเป็นสิ่งผิดพลาดจะกระทำ ได้ต่อเมื่อเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสข้าราชการสามารถประกอบอาชีพอื่นๆ ตามที่ตนต้องการ มีรายได้สูงและได้รับบำเหน็จบำนาญตามความเหมาะสม นอกจากนี้รัฐบาลไม่ต้องการให้ข้าราชการออกจากงานเพราะถือว่าข้าราชการเป็นผู้เสียสละมารับเงินเดือนน้อย จึงควรมีความมั่นคงในอาชีพ

รัฐบาลจะมีการเคลื่อนย้ายตำแหน่งข้าราชการ เพื่อจัดวางคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งอาจมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ใหม่ (Reassign) พัฒนาใหม่ (Retain) ฟื้นฟูใหม่ (Rehabilitation) ผ่านศูนย์เปลี่ยนผ่าน และเมื่อมีข้าราชการใดเกษียณอายุราชการก็จะนำข้าราชการเหล่านั้นไปปฏิบัติงานแทน จะทำให้ข้าราชการลดน้อยไปเองโดยอัตโนมัติ

การปฏิรูประบบราชการ ให้ได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รัฐบาลได้ดำเนินการ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ช่วงการเตรียมการ (ก่อน 1 ตุลาคม 2545) โดยมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลงเตรียมการรองรับการถ่ายโอนบุคลากรและสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน
2. ช่วงริเริ่มปรับโครงสร้างและระบบการบริหารราชการ (1 ตุลาคม 2545 – 30 กันยายน 2547) จะมีการสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยน โครงสร้าง กระทรวง ทบวง กรม สร้างกลไก ให้มีผู้รับผิดชอบงานพัฒนา ถ่ายโอน และเตรียมความพร้อมกำลังคนรวมทั้งปฏิรูประบบงบประมาณ
3. ช่วงก้าวสู่ระบบราชการแนวใหม่ (1 ตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2551) ระบบราชการทั้งหมดจะก้าวสู่กระบวนการทำงานในระบบใหม่ มีการบริหารงานแนวใหม่ จากประสบการณ์ในหลายๆ ประเทศการปฏิรูประบบราชการจะสำเร็จผลชัดเจนเป็นรูปธรรม ด้้นั้น

จะต้องใช้เวลาดำเนินการระยะหนึ่ง โดยต้องมีการแก้ไขปรับปรุงเป็นระยะๆ ให้เหมาะสมกับความจำเป็น และที่สำคัญที่สุดก็คือ อยู่ที่ความร่วมมือของทุกฝ่าย

การปฏิรูประบบราชการไทยมีความเป็นรูปธรรมชัดเจนเพียง 2 ครั้งเท่านั้น คือในสมัยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โลกนาถ ประมาณเมื่อ พ.ศ. 1991 และในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2435 ก่อนการปฏิรูปพระองค์ท่านส่งพระราชโอรส และคนไทยจำนวนมากไปศึกษาวิชาแขนงต่างๆ ในโลกตะวันตก เพื่อเตรียมคนไว้

ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานที่ของภาคราชการประสบปัญหา อาจแบ่งเป็น 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ ปัจจัยภายในประเทศ ได้แก่ การเปลี่ยน ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสังคม ระบบราชการก็ต้องปรับตัว เพื่อปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนของสังคมที่สร้างให้ทุกคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ มุ่งกอบโกยจนนำเกลียด วงการเมือง ก็ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับชัยชนะ โดยไม่คำนึงถึงความผิดถูกทางเศรษฐกิจ ก็ไม่สนใจถึงการค้าขาย ในสิ่งมอมเมา ทำลาย ทำร้ายสังคม เด็กเยาวชน จะเป็นเช่นใด องค์การทางศาสนา พอที่จะถ่วงดุลกับสิ่งชั่วๆ ได้หรือไม่ ปัจจัยภายนอก หมายถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ระบบราชการของเราต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร จึงจะสามารถสนับสนุนให้ประเทศชาติแข่งขันกับประเทศอื่นๆ อย่างได้ผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันในโลกไร้พรมแดน เช่น การสื่อสารที่มี IT เป็นเครื่องมือที่สำคัญในสถานะที่มีการแข่งขัน ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดให้เร็วกว่าคนอื่นฯ

นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์, 2545. เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประเทศไทยเคยมีการปฏิรูประบบราชการอย่างเป็นระบบครั้งใหญ่ครั้งแรกและเป็นครั้งเดียวในประวัติศาสตร์ไทยคือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งการปฏิรูประบบราชการในครั้งนั้นได้กระทำให้ขึ้นด้วยพันธกิจที่ชัดเจนที่จะทำให้ระบบราชการมีความทันสมัย สามารถเอาตัวรอดจากลัทธิล่าอาณานิคมของคนต่างชาติได้

การปฏิรูประบบราชการ ในครั้งนี้เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากรัฐบาลที่ผ่านมา แต่ก็มีความพยายามอย่างกล้าหาญของรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้ประกาศเป็นนโยบายของรัฐบาลภายใต้ นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ข้อ 15) ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่า ในกระบวนการพิจารณา กำหนดคน นโยบายและออกแบบ โครงสร้างองค์กรระบบราชการ จะต้องตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ และพันธกิจในการแก้ไขปัญหาหรือวิกฤติการณ์ของประเทศ ซึ่งจะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ แต่ในการกำหนดคน นโยบายครั้งนี้ไม่ปรากฏ ฃ ที่ใ้คิดว่ากรอบแนวคิด และวิสัยทัศน์ของการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลมีลักษณะใดที่ชัดเจนจะได้ประโยชน์อย่างไร

ตลอดจนเมื่อปฏิรูปราชการแล้วจะแก้ปัญหาวิกฤติเร่งด่วน 3 เรื่องได้อย่างไร อันได้แก่ ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ปัญหาวิกฤติคอร์ปชั่น และปัญหาวิกฤติเรื่องความยากจน

ปัญหาวิกฤติทั้งสามดังกล่าว ล้วนนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชนทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาวิกฤติเรื่องความยากจน ชังมองไม่เห็นเด่นชัดว่ามีโครงสร้างการทำงานใดที่สามารถแก้ปัญหาคความยากจนได้ ยังไม่มีความชัดเจนว่า วิถีงบประมาณจะยังคงเอากะทรวงและกรมเป็นตัวตั้ง หรือเอาชุมชนท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง อีกทั้งมีการประเมินผลสำเร็จกันที่ชุมชนท้องถิ่นหรือไม่มีกลไกหรือมาตรการใดที่เอื้อต่อการเกิดองค์กรของคนชนบท ซึ่งเป็นคนยากจนที่ไม่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับองค์กรในกองทัพหรือภาคธุรกิจที่มีโครงสร้างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากกว่าการปล่อยให้รวมตัวกันอย่างฉาบฉวยแล้วปล่อยข่าวทำลายหรือเรียกขานว่า “มีอบ” หรือ “แก๊งข้างถนน”

ขณะที่รัฐบาลได้ประกาศว่าจะลงมือดำเนินการปฏิรูประบบราชการให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เนื้อหาสาระที่ปรากฏต่อสาธารณะในขณะนี้คือ การเพิ่มอำนาจให้ฝ่ายการเมืองอย่างชัดเจน ขณะที่ฝ่ายราชการจะมีอำนาจหน้าที่ลดน้อยลง นอกจากนี้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรตามกลุ่มภารกิจ 11 กลุ่มภารกิจ โดยขยายเพิ่มหน่วยงานราชการอย่างชัดเจน โดยปรับโครงสร้างกระทรวงใหม่จากเดิม 14 กระทรวง 1 ทบวง 125 กรม เป็น 20 กระทรวง 139 กรม อย่างไรก็ตาม การปรับโครงสร้างองค์กรในครั้งนี้ ได้เน้นเพียงการบริหารราชการส่วนกลางเป็นสำคัญอีกทั้งรัฐบาลได้มีนโยบายการบริหาร การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ให้มีผู้ว่า CEO (Chief Excutvie Officer) มีอำนาจในการบริการจัดการ โดยสมบูรณ์ ขณะที่การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

กล่าวโดยสรุป ภาพที่ปรากฏต่อสาธารณะในขณะนี้คือรัฐบาลปัจจุบันกำลังปฏิรูประบบราชการ โดยมีหลักการใหญ่คือ การลดอำนาจข้าราชการประจำเพิ่มอำนาจฝ่ายการเมืองมากขึ้น แต่สิ่งที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญคือ การไม่เพิ่มอำนาจหรือสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคพลเมืองหรือภาคประชาสังคม อีกทั้งไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะได้อะไรจากการปฏิรูประบบราชการในครั้งนี้

การปฏิรูปปรับโครงสร้างระบบราชการที่มีขึ้นก่อนหน้านี้ได้สร้างความสับสนกับหน่วยงานมากมาย บางแห่งเพิ่งลงตัวก็กลับทำทำจะต้องปรับอีก ตัวอย่างเช่น กระทรวงศึกษาธิการ ที่นายจาตุรนต์ ฉายแสง รมว. ศึกษาธิการ กล่าวถึงกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ให้ปรับองค์กรหลักของกระทรวงเป็น 3 ทบวง กับ 1 สำนักงานปลัดและสำนักงานรัฐมนตรีว่า ไม่ควรปรับในระยะนี้ แต่ให้หันไปสัก 3 ปีแล้วค่อยประเมิน เพราะกว่ากระทรวงจะผ่านการปรับโครงสร้างก็ต้องวางแผน แก่กฎหมาย จนได้กระทรวงที่มี 5 องค์กรหลัก และตลอด 3-4 ปี ก็ต้อง

คอยทำความเข้าใจกับกฎหมาย แก่กฎหมาย และแก้ไขผลกระทบ จนคนในกระทรวงไม่เป็นอันทำอะไรรอกจากเตรียมตัวว่าจะได้รับผลกระทบอย่างไร และทำอย่างไรจึงจะได้รับผลกระทบน้อยหรือไม่ได้รับผลกระทบ

แนวคิดการปรับโครงสร้างราชการเป็นเรื่องที่ดี แต่ทว่า การแก้ปัญหาตามเป้าหมายที่ได้วางไว้จะไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ หากไม่มีการปรับกระบวนการคิดของคน ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ไปพร้อมๆ กัน สิ่งสำคัญที่ควรจะต้องตระหนักให้มากคือ การมองเป้าหมายของการทำงานเพื่อส่วนร่วม และความรุ่งเรืองยั่งยืนของประเทศ มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตนเองและพวกพ้องในระยะสั้นๆ เช่น ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาและแนวทางการจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น มากกว่ามัวมาให้ความสำคัญกับเรื่องอาคารสถานที่ รถยนต์ ครุภัณฑ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

สำหรับการปรับโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ชัดเจนคาดว่าจะอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน 2549 นายบุญมี จันทรวงศ์ ได้ให้แนวคิดในการปฏิบัติงาน 2 เรื่อง ดังนี้

1 “The Heart of Change”

1. หัวใจของการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนที่หัวใจไม่ใช่ที่สมอง
2. การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ
 - (1) การสร้างความรู้สึกว่าต้องลงมือทำอย่างเร่งด่วน เพื่อให้คนในองค์กรเริ่มบอกต่อกันและกันว่า “ลงมือทำกันเถอะ เราจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแล้ว”
 - (2) สร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มีอำนาจมากพอที่จะแนะนำคนอื่น ๆ ในองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่
 - (3) กำหนดวิสัยทัศน์ที่ง่าย ชัดเจน และน่าศรัทธา รวมทั้งกำหนดกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้วิสัยทัศน์นั้นกลายเป็นจริงด้วย
 - (4) สื่อวิสัยทัศน์นั้นแก่คนในองค์กรด้วยการใช้ภาษาง่ายและจริงใจผ่านหลายๆ ช่องทางจนคนเริ่มยอมรับวิสัยทัศน์นั้นและเริ่มเปลี่ยนแปลง
 - (5) ให้อำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยการขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการทำให้วิสัยทัศน์กลายเป็นจริง
 - (6) สร้างชัยชนะระยะสั้น เพื่อสร้างแรงเหวี่ยงให้เกิดขึ้น
 - (7) รักษาแรงเหวี่ยงนั้นเอาไว้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระลอกแล้วระลอกเล่าอย่างไม่ขาดสาย
 - (8) รักษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ด้วยการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรใหม่

2 “Ten Deadly Marketing Sins” สัญญาณและเครื่องบ่งชี้ถึงข้อผิดพลาดง่าย ๆ 10 ประการ แต่ก่อให้เกิดผลเสียหายมากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรรวมถึงนักการตลาดไม่ได้ทำนั่นคือ

- (1) ไม่มุ่งเน้นตลาดและลูกค้าอย่างเพียงพอ
- (2) ไม่เข้าใจกลุ่มลูกค้าเป้าหมายดีพอ
- (3) ไม่ติดตามคู่แข่งอย่างใกล้ชิด
- (4) ขาดการบริหารความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)
- (5) ไม่เก่งในการแสวงหาโอกาสใหม่
- (6) กระบวนการวางแผนการตลาดยังบ่งพร่อง
- (7) นโยบายด้านสินค้าและบริการยังไม่กระชับ
- (8) การสร้างตราสินค้าและทักษะในการสื่อสารยังอ่อนแอ
- (9) โครงสร้างและการจัดการด้านการตลาดยังไม่ดีพอ
- (10) ไม่ใช้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่

สรุปรายงานการประชุมหัวหน้าส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ครั้งที่ 9 /2548

วันที่ 13 กันยายน 2548 เวลา 08.30 น.

ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมสหกรณ์ ชั้น 2 (ห้อง 226)

ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2545. การกิจของกรมต่างๆ หลายส่วนมีความซ้ำซ้อน นำไปสู่ความซ้ำซ้อนของกิจกรรมในระดับพื้นที่ โดยไม่ได้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (เพราะขาดการมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย)

บันทึกนักส่งเสริมสหกรณ์, กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1 ตุลาคม 2546. จากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนราชการและข้าราชการจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง คณะรัฐมนตรีได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ จึงมีมติเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541 ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับบทบาทภารกิจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พิจารณาแล้วเห็นว่าภารกิจที่จะส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็งได้นั้น จำเป็นต้องมีการปฏิรูปสหกรณ์อย่างเป็นระบบ บุคลากรในสหกรณ์จะต้องมีความพร้อมในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีความทันสมัย คล่องตัว รวดเร็วสามารถตรวจสอบได้ สหกรณ์ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำมา

ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ มีการเพิ่มศักยภาพในการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต มีตลาดรองรับ มีการเชื่อมโยงธุรกิจการค้าระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ สหกรณ์กับเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้กรมฯ ต้องทบทวนบทบาทภารกิจ และปรับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ให้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญโครงสร้างเดิมการแบ่งงานหรือหน้าที่ความรับผิดชอบของกองต่างๆ มีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน งานลักษณะเดียวกันปฏิบัติหลายหน่วยงาน ขาดการเชื่อมโยงในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์แต่ละประเภท ทำให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่อราชการเกิดความสับสน การบริหารอัตรากำลังและงบประมาณไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

จากการทบทวนบทบาทภารกิจ ได้ปรับปรุงโครงสร้างของกรมฯ ให้มีความกะทัดรัดคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนของงาน กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานในลักษณะเชิงรุก และสอดคล้องกับการรับโอนภารกิจงานที่เกี่ยวข้อง สำนักพัฒนาสถาบันเกษตรกรของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โคนดำเนินการดังนี้

1. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้ยุบสำนักงานสหกรณ์อำเภอ จำนวน 819 อำเภอ และนำอัตรากำลังมารวมไว้ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และจัดเป็นหน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ (Mobile Unit)

2. ราชการบริหารส่วนกลาง ได้ยุบกองที่มีภารกิจงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จำนวน 6 กอง ได้แก่ กองสหกรณ์การเกษตร กองสหกรณ์นิคม กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กองช่าง กองวิชาการ และกองฝึกอบรม และจัดตั้งเป็น 4 สำนัก เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามภารกิจของกรมฯ และอยู่ในรูปของ One Stop Service ได้แก่ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์

รศ. จุฑาทิพย์ ภักธราวาท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รัชการกับการแก้ไขปัญหาสหกรณ์ ,2547. นโยบายรัฐภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่การสร้างเสริมเข้มแข็ง ยั่งยืน ความสามารถในการพึ่งตนเองการแก้ปัญหาความยากจน การเพิ่มรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ก็พบว่า นโยบายรัฐยังคงใช้สหกรณ์เป็นกลไกของรัฐที่จะนำนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ภาคประชาชน โดยรัฐจะเริ่มแผนงาน โครงการต่างๆ ของนโยบายจากบนลงสู่ล่าง (Top – Down Policy) โดยยังคงมิได้คำนึงถึงความต้องการ ความพร้อม และประโยชน์ที่พึงมีต่อสมาชิกสหกรณ์แต่อย่างใด โดยพบว่า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ที่ทำหน้าที่หลักทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์โดยตรงคือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นอกจากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำคัญๆ ได้แก่ กรมพัฒนาชุมชน โดยกระทรวงมหาดไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมสรรพสามิต ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ นายบุญมี จันทรวงศ์ วารสารส่งเสริมสหกรณ์ ธุรกิจเกษตรและสหกรณ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 มกราคม – มีนาคม 2550, ปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ต่างเร่งพัฒนาปรับเปลี่ยน เพื่อให้ทันกับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง สหกรณ์ เป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และต้องเป็นการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์หลักในการที่จะเป็นองค์กรที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางเศรษฐกิจ และชุมชนของสมาชิก ได้อย่างแท้จริง

การปฏิรูประบบราชการไทย ถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติครั้งสำคัญของระบบราชการไทยในรอบ 110 ปี เนื่องจากมีการปรับโครงสร้างระบบราชการใหม่ทั้งระบบ มีการปรับเปลี่ยนแนวคิด กรอบการทำงาน รวมทั้งภารกิจต่างๆ เพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้การปฏิรูปกระทำโดยอยู่ได้พื้นฐานของการจัดกลุ่ม ภารกิจและลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานของระบบราชการ

ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสหกรณ์ อันเนื่องมาจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการมิได้กระทบภารกิจหลักของกรมฯ ยังคงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ส่งเสริมเผยแพร่ และให้ความรู้ทางด้านสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน และสหกรณ์กับองค์กรอื่น สิ่งที่เพิ่มมาคือการรับโอนกิจการและการทำหน้าที่ดังกล่าวจากส่วนราชการอื่นที่เคยทำหน้าที่บางส่วนอยู่เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพียงส่วนราชการเดียว อันจะกล่าวได้ว่ามีภารกิจต้องดำเนินการมากขึ้น ขณะที่อัตรากำลังและทรัพยากรนั้นมีเท่าเดิม

อย่างไรก็ตามแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์ในยุคปฏิรูประบบราชการ จำต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีความสอดคล้อง เพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น และอยู่ภายใต้แนวคิดในการส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่สหกรณ์ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำรงอยู่ในภาวะการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน สามารถเคลื่อนไหวไปข้างหน้าได้อย่างทัดเทียมกับกระแสธุรกิจภายนอก อันจะเป็นการส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง บทบาทที่เหมาะสม ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำรวจบทบาทที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่กรรมการเห็นสมควรปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้จัดการเห็นสมควรปฏิบัติจริง โดยได้สำรวจบทบาทที่เหมาะสมในประเด็นดังนี้

1. บทบาทในด้านการให้การศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสหกรณ์
2. บทบาทในด้านการบริหารกิจการของสหกรณ์
3. บทบาทในด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์
4. บทบาทในด้านการตรวจสอบการบริหารงานของสหกรณ์

ซึ่งพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ส่วนใหญ่แสดงบทบาทไม่สอดคล้องกับที่สหกรณ์เห็นสมควรปฏิบัติและส่วนใหญ่แสดงบทบาทมากเกินไปที่สหกรณ์เห็นสมควรปฏิบัติ

พวงเงิน ธนะภูมิ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง บทบาทที่เหมาะสมของสหกรณ์อำเภอ โดยสำรวจบทบาทที่เหมาะสมของสหกรณ์อำเภอ ในสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับขีดความสามารถต่ำ สหกรณ์การเกษตรที่มีระดับขีดความสามารถปานกลาง และขีดความสามารถระดับสูงในประเด็นบทบาทที่เหมาะสมของสหกรณ์อำเภอ ดังนี้

1. บทบาทในด้านการให้การศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสหกรณ์
2. บทบาทในด้านการบริหารกิจการของสหกรณ์
3. บทบาทในด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์
4. บทบาทในด้านการตรวจสอบการบริหารงานของสหกรณ์

ซึ่งพบว่าบทบาทที่เหมาะสมของสหกรณ์อำเภอ ในสหกรณ์การเกษตรที่มีระดับขีดความสามารถต่ำส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สหกรณ์การเกษตรที่มีขีดความสามารถปานกลางส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับบทบาทของสหกรณ์อำเภอ และสหกรณ์การเกษตรที่มีขีดความสามารถสูงส่วนใหญ่สอดคล้องกันกับบทบาทของสหกรณ์อำเภอ

รัชดา นิลโมจน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง ประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรระดับจังหวัดระหว่างปี พ.ศ. 2524 – 2537 โดยได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัด พบว่า ชุมชนสหกรณ์ระดับจังหวัด มีรายได้จากการดำเนินธุรกิจจำนวน 258.44 ล้านบาท มีสินทรัพย์รวมกันจำนวน 386.99 ล้านบาท หนี้สินและทุนจำนวน 383.39 ล้านบาท โดยมีอัตราความเจริญเติบโตและแนวโน้ม ในส่วนของอัตราเจริญเติบโตของสมาชิกเป็นร้อยละ 19.94 อัตราการเจริญเติบโตของทุนเรือนหุ้นเป็นร้อยละ 15.03 อัตราความ

เจริญเติบโตของทุนดำเนินงานเป็นร้อยละ -13.33 โดยธุรกิจที่มีรายได้มากที่สุดคือธุรกิจการรวบรวมผลผลิต และธุรกิจที่มีอัตราความเจริญเติบโตมากที่สุดคือ ธุรกิจการจัดหาสิ่งของมาจำหน่าย

เขาวรัตน์ เรื่องสาตรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตร การจัดการฟาร์มโคนม โครงการพัฒนาการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงโคนมมากขึ้น และสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติในการเลี้ยงโคนม และได้อบรมแนะนำให้มีการจัดให้มีฟาร์มตัวอย่างที่มีรูปแบบการตัดการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในแต่ละฟาร์ม และควรประยุกต์การใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเกษตรกรที่จะสามารถนำไปใช้ได้ ให้ลงทุนน้อย และใช้วัสดุพื้นบ้าน รวมทั้งควรมีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคนิคใหม่

สนั่น วิไลประสงค์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร สหกรณ์ มินิ เอ็ม บี เอ ทางไกล พบว่า โครงการฝึกอบรม หลักสูตร มินิ เอ็ม บี เอ ทางไกล ประสบผลสำเร็จสูง โดยวัดได้จากระดับของความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรหรือรูปแบบการจัดวิทยากร และระดับความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวก และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สุรพิน เหล่าบรรเทา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในเรื่อง การประเมินขวัญแรงจูงใจ ความคาดหวังและทัศนคติในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ในเรื่องของการประเมินดังกล่าวหลังการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของกรมส่งเสริม สหกรณ์ มีระดับความพอใจลดลง

ปิยะภรณ์ จันทบาล (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง การประเมินบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดนนทบุรี โดยทำการประเมินตามบทบาทหน้าที่ตามภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ พบว่า บทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดนนทบุรีที่ได้กำหนดให้เป็นหน่วยปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นของกระทรวงศึกษาธิการลดลง เนื่องจากกรมต่าง ๆ ใน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งหน่วยงานในระดับท้องถิ่น และมีการนำงานกลับคืนไป สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในปัจจุบันจึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่และบทบาทตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเมื่อพิจารณาจากกิจกรรม ๆ ที่ลดน้อยลงไป สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงสำนักงาน มิฉะนั้นเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่จะขาดขวัญและกำลังใจ ซึ่งหากหมดความจำเป็น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอก็ควรยุบเลิก เหลือเพียงสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดก็น่าจะเพียงพอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยพิจารณาความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ซึ่งมีการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของสหกรณ์ จำนวน 145 ราย ประกอบด้วย คณะกรรมการสหกรณ์ จำนวน 135 ราย ฝ่ายจัดการสหกรณ์ จำนวน 10 ราย เป็นสหกรณ์ที่มีชื่อขึ้นต้นว่าสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 สหกรณ์

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา

- 1.1.1 บทบาทในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
- 1.1.2 บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
- 1.1.3 บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์
- 1.1.4 บทบาทในด้านการส่งเสริมสหกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 145 ราย โดยผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1.2.1 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 สหกรณ์
- 1.2.2 บุคลากรของสหกรณ์ ประกอบด้วยคณะกรรมการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการสหกรณ์

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(1) สหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 สหกรณ์ โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

(2) กลุ่มตัวอย่างบุคลากรของสหกรณ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 145 ราย จำแนกเป็นกรรมการสหกรณ์ จำนวน 135 ราย และฝ่ายจัดการสหกรณ์ จำนวน 10 ราย ซึ่งได้จำนวนตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนสหกรณ์และขนาดตัวอย่างของคณะกรรมการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการสหกรณ์

สหกรณ์	กรรมการ		ฝ่ายจัดการ	
	จำนวน	เลือก	จำนวน	เลือก
สหกรณ์การเกษตรคลองลาน จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรคณสีพัฒนา จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรคลองขลุง จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรบึงสามัคคี จำกัด	11	11	1	1
สหกรณ์การเกษตรลานกระบือ จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรไทรงาม จำกัด	11	11	1	1
สหกรณ์การเกษตรราชนาวี จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรเกาะตาล จำกัด	11	11	1	1
สหกรณ์การเกษตรวังสามหมอ จำกัด	15	15	1	1
สหกรณ์การเกษตรหาดชะอม จำกัด	12	12	1	1
รวม	135	135	10	10

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตามกรอบภารกิจของอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อประกอบในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในสหกรณ์

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทและผลกระทบในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

ตอนที่ 3 ศึกษาบทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ

สหกรณ์

ตอนที่ 4 ศึกษาบทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์

ซึ่งแบบสอบถามในตอนที่ 2, 3 และ 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และตอนที่ 5 มีลักษณะเป็นข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้คำแนะนำ และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสม

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองก่อนใช้จริง(Pretest) โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย ด้วยตนเองแล้วนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแบบสอบถามด้วยการตรวจสอบหาความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง(Reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา(Alpha Coefficient Method) ของครอนบัค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9121

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ดำเนินการโดยจัดทำข้อมูลแบบสอบถาม กำหนดรหัสและเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลและเตรียมการวิเคราะห์

4.2 นำแบบสอบถามไปสอบถามโดยตรงกับกลุ่ม (Direct Administration to a Group) ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเเนนการตามขั้นตอนดังนี้

ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาได้จะประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์เพื่อค้นหาลักษณะต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด จำนวน 131 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม พบว่าทุกฉบับมีการตอบครบถ้วนสมบูรณ์

5.2 แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลแต่ละรายการ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

5.3 แบบสอบถามส่วนที่ 2, 3 และ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินบทบาทและผลกระทบในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์, การประเมินบทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์, การประเมินบทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการ สหกรณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนจากคำตอบของแบบสอบถามในแต่ละด้าน แต่ละข้อ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
มากที่สุด	ให้	5 คะแนน

6. เกณฑ์วัดระดับบทบาทและผลกระทบ

ใช้หาค่าน้ำหนักเฉลี่ยและอธิบายโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนนบทบาทและผลกระทบ	ช่วงคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย
มากที่สุด	4.21 - 5.00
มาก	3.41 - 4.20
ปานกลาง	2.61 - 3.40

น้อย	1.81 - 2.60
น้อยที่สุด	1.00 - 1.80

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร โดยข้อมูลที่รวบรวมมาได้จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสหกรณ์ และฝ่ายจัดการสหกรณ์ จำนวน 131 ชุด ผู้ศึกษาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแสดงผลตามกรอบแนวคิดดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร จากแบบสอบถามที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่งกลับมา จำนวน 131 ชุด โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป อธิบายลักษณะของข้อมูลในรูปของ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ซึ่งแบ่งเป็นตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสหกรณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในสหกรณ์ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์บทบาทและผลกระทบในการส่งเสริมสหกรณ์ ทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายข้อ โดยศึกษาระดับบทบาทการได้รับการส่งเสริมสหกรณ์ การใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และระดับผลกระทบของการดำเนินงาน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสหกรณ์

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร

N=131		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	107	81.7
หญิง	24	18.3
2. อายุ		
25 – 35 ปี	3	2.3
36 – 45 ปี	43	32.8
46 – 55 ปี	69	52.7
56 ปี ขึ้นไป	16	12.2
อายุเฉลี่ย = 50.5 ปี		
3. การศึกษา		
ภาคบังคับ (ป.4 – ป.6)	78	59.5
มัธยมศึกษา 1 - 6	29	22.1
ปวช.	7	5.3
ปวส. – อนุปริญญา	6	4.6
ปริญญาตรี	10	7.6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

		N=131	
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N)	ร้อยละ	
4. ตำแหน่งงานในสหกรณ์			
คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	121	92.4	
ฝ่ายจัดการสหกรณ์	10	7.6	
5. ประสบการณ์ในการทำงานสหกรณ์			
6 - 10 ปี	39	29.8	
11 - 15 ปี	53	40.5	
16 - 20 ปี	30	22.9	
20 ปีขึ้นไป	9	6.9	
อายุการทำงานเฉลี่ย = 23 ปี			

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคลากรของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 81.7) มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 52.7) รองลงมา 36 - 45 ปี (ร้อยละ 32.8) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับภาคบังคับ ป.4 - 6 (ร้อยละ 59.5) รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา 1 - 6 (ร้อยละ 22.1) ตำแหน่งงานในสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการสหกรณ์ (ร้อยละ 83.2) และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานสหกรณ์ 11 - 15 ปี (ร้อยละ 40.5)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบุคลากรของสหกรณ์ จำนวน 131 ราย ตามบทบาทในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์และผลกระทบด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สรุปในภาพรวมได้ตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 บทบาทด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ความคิดเห็นในภาพรวม

ประเด็น	ระดับบทบาทการใช้ประโยชน์						ความหมาย
	1	2	3	4	5	\bar{X}	
1. การได้รับคำแนะนำในการจัดทำหรือแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์	0 (0)	1 (0.8)	53 (40.5)	73 (55.7)	4 (3.1)	3.61	มาก
2. การได้รับคำแนะนำในการจัดทำระเบียบของสหกรณ์	0 (0)	1 (0.8)	33 (25.2)	92 (70.2)	5 (3.8)		มาก
3. การได้รับคำแนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์ปฏิบัติงานตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์	0 (0)	0 (0)	48 (36.6)	75 (57.3)	8 (6.1)	3.77	มาก
4. การได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	0 (0)	16 (12.2)	63 (48.1)	49 (35.9)	5 (3.8)	3.31	ปานกลาง
5. การได้รับคำแนะนำ ปรึกษาข้อหาหรือข้อวินิจฉัย และนายทะเบียนสหกรณ์	1 (0.8)	21 (16.0)	66 (50.4)	40 (30.5)	3 (2.3)	3.18	ปานกลาง
6. การได้รับคำแนะนำให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์	0 (0)	16 (12.2)	58 (39.7)	60 (45.8)	3 (2.3)	3.38	ปานกลาง
7. การได้รับคำแนะนำและความรู้ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำเดือน	0 (0)	0 (0)	44 (33.6)	85 (64.9)	2 (1.5)	3.68	มาก
8. การได้รับคำแนะนำและความรู้ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี	0 (0)	1 (0.8)	34 (26.0)	93 (71.0)	3 (2.3)	3.75	มาก
9. การได้รับคำแนะนำให้ความรู้ในการกำหนดวงเงินกู้ยืมค่าประกันประจำปีของสหกรณ์	0 (0)	0 (0)	36 (27.5)	91 (69.5)	4 (3.1)	3.76	มาก
10. การได้รับความรู้ในเรื่องหลักการวิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์	0 (0)	0 (0)	46 (35.1)	84 (64.1)	1 (0.8)	3.66	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บุคลากรสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่การได้รับคำแนะนำในการจัดทำหรือแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ การได้รับคำแนะนำในการจัดทำระเบียบของสหกรณ์ การได้รับคำแนะนำส่งเสริมให้

สหกรณ์ปฏิบัติงานตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ การได้รับคำแนะนำและความรู้ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำเดือน การได้รับคำแนะนำและความรู้ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี การได้รับคำแนะนำให้ความรู้ในการกำหนดวงเงินกู้ยืมค่าประกัน ประจำปีของสหกรณ์ และการได้รับความรู้ในเรื่องหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลาง ต่ำสุดคือการได้รับคำแนะนำ ปริญญาหรือ ข้อวินิจฉัย และนายทะเบียนสหกรณ์ เท่ากับ 3.18

ตารางที่ 4.3 ผลกระทบด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ความคิดเห็นในภาพรวม

ประเด็น	ระดับผลกระทบ					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. หากสหกรณ์ไม่มีการแก้ไขข้อบังคับให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด	1 (0.8)	4 (3.1)	24 (18.3)	101 (77.1)	1 (0.8)	3.74	มาก
2. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของสหกรณ์ จะมีผลกระทบระดับใด	1 (0.8)	5 (3.8)	26 (19.8)	98 (74.8)	1 (0.8)	3.71	มาก
3. จสส. ไม่ให้คำแนะนำเพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับจะมีผลกระทบระดับใด	3 (2.3)	8 (6.1)	46 (35.1)	74 (56.5)	0 (0)	3.46	มาก
4. สหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำคำปรึกษาในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ	1 (0.8)	16 (12.2)	63 (48.1)	49 (37.4)	2 (1.5)	3.27	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่ให้คำแนะนำ หรือสั่งการของนายทะเบียนสหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	13 (9.9)	81 (61.8)	37 (28.2)	0 (0)	3.18	ปานกลาง
6. จสส. ไม่ให้คำแนะนำ สหกรณ์ในการแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงานจะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	3 (2.3)	58 (44.3)	70 (53.4)	0 (0)	3.51	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับผลกระทบ					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
7. กรรมการไม่ได้รับความรู้ในเรื่องหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	1 (0.8)	17 (13.0)	106 (80.9)	7 (5.3)	3.91	มาก
8. จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการประจำเดือนเพื่อให้ความรู้และข้อปรึกษาจะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	4 (3.1)	37 (28.2)	90 (68.7)	0 (0)	3.66	มาก
9. จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อให้คำปรึกษา จะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	2 (1.5)	31 (23.7)	98 (74.8)	0 (0)	3.73	มาก
10. จสส. ไม่ถ่ายทอดความรู้เรื่องหลักการ และอุดมการณ์สหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	1 (0.8)	40 (30.5)	88 (76.2)	2 (1.5)	3.69	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บุคคลของสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่ หากสหกรณ์ไม่มีการแก้ไขข้อบกพร่องให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์, สหกรณ์ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของสหกรณ์ จะมีผลกระทบระดับใด, เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่ให้คำแนะนำเพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับ, จสส. ไม่ให้คำแนะนำ สหกรณ์ในการแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน, กรรมการไม่ได้รับความรู้ในเรื่องหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์, จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการประจำเดือนเพื่อให้ความรู้ และข้อปรึกษา, จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อให้คำปรึกษา และ จสส. ไม่ถ่ายทอดความรู้เรื่องหลักการ และอุดมการณ์สหกรณ์ มีผลกระทบในระดับมาก ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลาง ต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่ให้คำแนะนำ หรือสั่งการของนายทะเบียนสหกรณ์จะมีผลกระทบ เท่ากับ 3.18

ตารางที่ 4.4 บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ความคิดเห็นในภาพรวม

ประเด็น	ระดับของบทบาท/การใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. การได้รับความรู้และคำแนะนำ ในการดำเนินธุรกิจด้านการตลาด ของสหกรณ์ มีประโยชน์ระดับใด	0 (0)	19 (14.5)	70 (53.4)	41 (31.3)	1 (0.8)	3.18	ปานกลาง
2. การได้รับคำแนะนำ การแก้ไขปัญหา ด้านการตลาด และผลผลิตผลของ สหกรณ์มีประโยชน์ระดับใด	0 (0)	15 (11.5)	74 (56.5)	41 (31.3)	1 (0.8)	3.21	ปานกลาง
3. การได้รับการส่งเสริมแนะนำในการ เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจระหว่าง สหกรณ์มีประโยชน์ระดับใด	1 (0.8)	6 (4.6)	64 (48.9)	59 (45.0)	1 (0.8)	3.40	ปานกลาง
4. การได้รับคำแนะนำ วิเคราะห์แนว ทางการพัฒนาสินค้าของสหกรณ์ มีประโยชน์ระดับใด	0 (0)	5 (3.8)	74 (56.5)	49 (37.4)	2 (1.5)	3.37	ปานกลาง
5. การได้รับคำแนะนำดำเนินการ สำรวจข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ ปริมาณการผลิตของสมาชิก	0 (0)	15 (11.5)	87 (66.4)	27 (20.6)	2 (1.5)	3.12	ปานกลาง
6. ได้รับคำแนะนำ ในการวางแผน การผลิตให้เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ สหกรณ์ มีประโยชน์ระดับใด	0 (0)	9 (6.9)	70 (53.4)	51 (38.9)	1 (0.8)	3.34	ปานกลาง
7. การได้รับคำแนะนำในการใช้ อุปกรณ์ทางการตลาด เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อสหกรณ์	0 (0)	9 (6.9)	55 (42.0)	66 (50.4)	1 (0.8)	3.45	มาก
8. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ในด้านการ ตลาด ให้สหกรณ์เพื่อใช้ประกอบ การตัดสินใจในการทำธุรกิจ	0 (0)	6 (4.6)	46 (35.1)	78 (59.5)	1 (0.8)	3.56	มาก
9. การดำเนินการเป็นธุระในการ ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์	0 (0)	4 (3.1)	41 (31.3)	85 (64.9)	1 (0.8)	3.63	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับของบทบาท/การใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
10. การประสานให้ความช่วยเหลือในการดูแลรักษาและพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิตของสหกรณ์	0 (0)	6 (4.6)	58 (44.3)	67 (51.1)	0 (0)	3.47	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าบุคคลของสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ทางการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์, การได้รับข้อมูลข่าวสาร ในด้านการตลาด ให้สหกรณ์เพื่อใช้ระดมการตัดสินใจในการทำธุรกิจ, การดำเนินการเป็นธุระในการส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์ และการประสานให้ความช่วยเหลือในการดูแลรักษาและพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิตของสหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลางต่ำสุดคือการได้รับคำแนะนำดำเนินการสำรวจข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ปริมาณการผลิตของสมาชิก เท่ากับ 3.12

ตารางที่ 4.5 ผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ความคิดเห็นในภาพรวม

ประเด็น	ระดับบทบาทการใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. การไม่ได้รับคำแนะนำในการดำเนินธุรกิจด้านการตลาด สหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด	0 (0)	7 (5.3)	43 (32.8)	80 (61.1)	1 (0.8)	3.57	มาก
2. สหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำแก้ไขปัญหาด้านการออมทรัพย์ สหกรณ์จะมีผลกระทบทางลบระดับใด	0 (0)	9 (6.9)	88 (67.2)	34 (26.0)	0 (0)	3.19	ปานกลาง
3. การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจระหว่างสหกรณ์	0 (0)	6 (4.6)	44 (33.6)	81 (61.8)	0 (0)	3.57	มาก
4. การไม่พัฒนาสินค้าของสหกรณ์	0 (0)	9 (6.9)	45 (34.4)	76 (58.0)	1 (0.8)	3.53	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับบทบาทการใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
5. สหกรณ์ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการผลิตของสมาชิก จะมีผลกระทบอย่างไร	0 (0)	15 (11.5)	75 (57.3)	40 (30.5)	1 (0.8)	3.21	ปานกลาง
6. สหกรณ์ไม่มีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับขนาดธุรกิจสหกรณ์ จะมีผลกระทบอย่างไร	0 (0)	13 (9.9)	55 (42.0)	62 (47.3)	1 (0.8)	3.39	ปานกลาง
7. ไม่ได้รับคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ทางการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์ เช่น การใช้ตลาดกลางฯ โรงสี จะมีผลกระทบหรือไม่	0 (0)	10 (7.6)	46 (35.1)	74 (56.5)	1 (0.8)	3.50	มาก
8. ไม่มีการนำข้อมูลข่าวสาร ด้านการตลาดให้สหกรณ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจ	1 (0.8)	4 (3.1)	46 (35.1)	79 (60.3)	1 (0.8)	3.57	มาก
9. การไม่ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์ ทำให้การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์มีผลกระทบระดับใด	1 (0.8)	4 (3.1)	41 (31.3)	83 (63.4)	2 (1.5)	3.62	มาก
10. หากไม่ให้ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิตของสหกรณ์ เช่น ตลาดกลาง โรงสี	0 (0)	5 (3.8)	52 (39.7)	73 (55.7)	1 (0.8)	3.53	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าบุคคลของสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ได้แก่ การไม่ได้รับคำแนะนำในการดำเนินธุรกิจด้านการตลาดสหกรณ์, การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจระหว่างสหกรณ์, การไม่พัฒนาสินค้าของสหกรณ์ ไม่ได้รับคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ทางการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์ เช่น การใช้ ตลาดกลางฯ โรงสี , ไม่มีการนำข้อมูลข่าวสาร ด้านการตลาดให้สหกรณ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจ, การไม่ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์, หากไม่ให้ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิตของ สหกรณ์ เช่น ตลาดกลาง โรงสี อยู่ใน

เกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลาง ต่ำสุดคือสหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำแก้ไข
 ปัญหาด้านการออมทรัพย์สหกรณ์ เท่ากับ 3.19

ตารางที่ 4.6 บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ ความคิดเห็นใน
 ภาพรวม

ประเด็น	ระดับบทบาทการใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. การได้รับคำแนะนำความรู้เกี่ยวกับ การจัดโครงสร้างและระบบงาน ของสหกรณ์	0 (0)	10 (7.6)	59 (45.0)	60 (45.8)	2 (1.5)	3.41	มาก
2. การได้รับคำแนะนำในการบริหาร งานบุคคลการควบคุมภายในของ สหกรณ์	0 (0)	9 (6.9)	48 (36.6)	71 (54.2)	3 (2.3)	3.52	มาก
3. การได้รับคำแนะนำให้ความรู้ในการ จัดทำแผนกลยุทธ์การดำเนินงาน ของสหกรณ์	2 (1.5)	7 (5.3)	36 (27.5)	82 (62.6)	4 (3.1)	3.60	มาก
4. การได้รับคำแนะนำให้คำปรึกษา และเสนอแนะการบริหารงานเงิน ทุนของสหกรณ์	0 (0)	7 (5.3)	58 (44.3)	63 (48.1)	3 (2.3)	3.47	มาก
5. การได้รับคำแนะนำให้คำปรึกษาใน การจัดโครงการเพื่อการลงทุนของ สหกรณ์	0 (0)	12 (12)	63 (48.1)	53 (40.5)	3 (2.3)	3.36	ปานกลาง
6. ได้รับการประสานงานและคำ แนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุน ในการดำเนินงานของสหกรณ์	0 (0)	7 (5.3)	56 (42.7)	62 (47.3)	6 (4.6)	3.51	มาก
7. การได้รับคำแนะนำ ติดตามตรวจ สอบ ใช้เงินกู้เพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของแหล่งเงินทุน	0 (0)	4 (3.1)	48 (36.6)	75 (57.3)	4 (3.1)	3.60	มาก
8. การได้รับคำปรึกษา วิเคราะห์ความ ต้องการเพื่อสนับสนุนเงินทุนและ สินเชื่อแก่สหกรณ์	0 (0)	4 (3.1)	35 (26.7)	89 (67.9)	3 (4.3)	3.69	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับบทบาทการใช้ประโยชน์					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
9. การได้รับคำแนะนำจัดทำตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ	0 (0)	2 (1.5)	2 (1.5)	101 (77.1)	4 (3.1)	3.82	มาก
10. การได้รับคำแนะนำโครงการ หรือนโยบายของรัฐบาลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์	0 (0)	1 (0.8)	54 (41.2)	73 (55.7)	3 (2.3)	3.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าบุคคลของสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจัดทำตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยที่มากที่สุดเท่ากับ 3.82 นอกนั้นก็มากรองลงมาคือการ ได้รับคำปรึกษา วิเคราะห์ความต้องการเพื่อสนับสนุนเงินทุนและสินเชื่อแก่สหกรณ์, การได้รับคำแนะนำให้ความรู้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์, การได้รับคำแนะนำ ติดตามตรวจสอบ ใช้เงินกู้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแหล่งเงินทุน, การได้รับคำแนะนำโครงการ หรือนโยบายของรัฐบาลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์, ได้รับการประสานงานและคำแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์, การได้รับแนะนำให้คำปรึกษาและเสนอแนะการบริหารงานเงินทุนของสหกรณ์, การได้รับคำแนะนำให้คำปรึกษาและเสนอแนะการบริหารงานเงินทุนของสหกรณ์และการได้รับคำแนะนำให้คำปรึกษาในการจัดโครงการเพื่อการลงทุนของสหกรณ์ ตามลำดับ ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลางต่ำสุดคือการได้รับคำแนะนำให้คำปรึกษาในการจัดโครงการเพื่อการลงทุนของสหกรณ์เท่ากับ 3.36

ตารางที่ 4.7 ผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ ความคิดเห็นในภาพรวม

ประเด็น	ระดับผลกระทบ					\bar{X}	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและระบบงานของสหกรณ์	0 (0)	3 (2.3)	57 (43.5)	69 (52.7)	2 (1.5)	3.53	มาก
2. การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของการควบคุมภายในของสหกรณ์	0 (0)	0 (0)	21 (16.0)	107 (81.7)	3 (2.3)	3.86	มาก
3. หากสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตามที่ได้รับถ่ายทอดความรู้จะมีผลกระทบเพียงใด	0 (0)	2 (1.5)	20 (15.3)	107 (81.7)	2 (1.5)	3.83	มาก
4. หากไม่ได้รับการแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์	0 (0)	1 (0.8)	66 (50.4)	61 (46.6)	3 (2.3)	3.50	มาก
5. การติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการใช้เงินกู้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	0 (0)	5 (3.8)	41 (31.3)	32 (62.6)	3 (2.3)	3.63	มาก
6. หากไม่ได้รับคำปรึกษา/วิเคราะห์ความต้องการทางการเงินและสินเชื่อของสหกรณ์	0 (0)	3 (2.3)	28 (21.4)	97 (74.0)	3 (2.3)	3.76	มาก
7. การไม่ได้รับคำแนะนำ จัดทำตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากเงินกองทุน กพส.	0 (0)	1 (0.8)	15 (11.5)	113 (86.3)	2 (1.5)	3.89	มาก
8. หากไม่ได้รับคำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับโครงการ หรือนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการลดภาระหนี้โครงการฟื้นฟูอาชีพ	0 (0)	2 (1.5)	42 (32.1)	85 (64.9)	2 (1.5)	3.66	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าบุคคลของสหกรณ์ในภาพรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ การไม่ได้รับคำแนะนำ จัดทำตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ระดับ

3.89 , การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของการควบคุมภายในของสหกรณ์ ระดับ 3.86, หากสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตามที่ได้รับถ่ายทอดความรู้ ระดับ 3.83 , หากไม่ได้รับคำปรึกษา/วิเคราะห์ ความต้องการทางการเงินทุนและสินเชื่อของสหกรณ์ ระดับ 3.76 , หากไม่ได้รับคำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับ โครงการ หรือนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการลดภาระหนี้โครงการฟื้นฟูอาชีพ ระดับ 3.66 , การติดตาม ตรวจสอบ เร่งรัดการใช้เงินกู้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อยู่ที่ระดับ 3.63, การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัด โครงสร้างและระบบงานของสหกรณ์ ระดับ 3.53 และสุดท้ายคือหากไม่ได้รับการแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์

- (1) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์รับผิดชอบเป็นรายสหกรณ์ โดยรับผิดชอบในทุกเรื่อง และให้มีการจัดทำแผนการส่งเสริมในระยะยาว กำหนดขอบเขตการส่งเสริม ว่าควรจะช่วยเหลือด้านใด สำหรับสหกรณ์ที่อ่อนแอ กับสหกรณ์ที่ช่วยเหลือตนเองได้
- (2) ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เข้าร่วมในการประชุมประจำเดือน และร่วมประชุมกลุ่มสมาชิก เพื่อให้กรรมการ และสมาชิกเข้าใจในบทบาท และสิทธิ หน้าที่รวมทั้งวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์
- (3) ส่งเสริมให้ฝ่ายวิชาการของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด มีการค้นคว้า งานวิจัย มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และติดตามในการปฏิบัติงานตาม โครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- (4) ควรให้มีการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และสหกรณ์อย่างใกล้ชิด
- (5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ควรทำความเข้าใจในโครงการต่าง ๆ ให้ชัดเจนก่อนส่งเสริมให้สหกรณ์ปฏิบัติ
- (6) จัดให้มีการสัมมนาถึงแนวทาง วิธีการส่งเสริมให้มากขึ้นระหว่างฝ่ายวิชาการ และฝ่ายส่งเสริม

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ศึกษาเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถามบุคลากรของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 สหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ จำนวน 145 ราย สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสหกรณ์

บุคลากรของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 81.7 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 18.3 มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี ร้อยละ 52.7 รองลงมาอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ร้อยละ 32.8 อายุ 56 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.2 และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 25 – 35 ปี ร้อยละ 2.3 ระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.4 – ป.6) ร้อยละ 59.5 รองลงมาระดับมัธยมศึกษา 1 - 6 ร้อยละ 22.1 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7.6 ระดับ ปวช. ร้อยละ 5.3 ระดับ ปวส.- อนุปริญญา ร้อยละ 4.6 และที่น้อยสุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.8 ตำแหน่งงานในสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ร้อยละ 92.4 ฝ่ายจัดการสหกรณ์ ร้อยละ 7.6 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 40.5 ระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 29.8 ระหว่าง 16 – 20 ปี ร้อยละ 22.9 และประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.9

2.2 บทบาทในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

2.2.1 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า การได้รับการส่งเสริมบทบาทและการใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการจัดทำระเบียบของสหกรณ์ เท่ากับ 3.77 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ ปรึกษาข้อหาหรือ ข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ เท่ากับ 3.18

2.2.2 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า ผลกระทบในการปฏิบัติงาน บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีผลกระทบจากการการปฏิบัติงานตามบทบาทการส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กรรมการไม่ได้รับความรู้ในเรื่อง หลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์ เท่ากับ 3.91 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่ให้คำแนะนำ หรือสั่งการของนายทะเบียนสหกรณ์ เท่ากับ 3.18

2.3 บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

2.3.1 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า การได้รับการส่งเสริมบทบาทและการใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ถึงมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การดำเนินการเป็นธุระในการส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือผลผลิตของสหกรณ์ เท่ากับ 3.63 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับคำแนะนำดำเนินการสำรวจข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ปริมาณการผลิตของสมาชิก เท่ากับ 3.12

2.3.2 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า ผลกระทบในการปฏิบัติงาน บทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การไม่ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์ เท่ากับ 3.62 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำแก้ไขปัญหาด้านการออมทรัพย์ เท่ากับ 3.19

2.4 บทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์

2.4.1 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า การได้รับการส่งเสริมบทบาทและการใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจัดทำตรวจสอบเอกสาร ในการขอกู้เงินจากแหล่ง

เงินทุนต่าง ๆ เท่ากับ 3.82 และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำโครงการเพื่อการลงทุนของ สหกรณ์ เท่ากับ 3.36

2.4.2 บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า ผลกระทบในการปฏิบัติงาน บทบาทในการ ส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ ของกรมส่งเสริม สหกรณ์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจัดอันดับค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การไม่ได้รับคำแนะนำ จัดทำตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากเงินกองทุน กพส. เท่ากับ 3.89 และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ หากไม่ได้รับการแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการ ดำเนินงานของสหกรณ์ เท่ากับ 3.50

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ใน การกำกับ ดูแลส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีสำนักงานสหกรณ์จังหวัด มีประเด็นที่สำคัญที่จะนำมา อภิปรายผลดังนี้

2.1 บุคลากรของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกำแพงเพชร เห็นว่า การได้รับการ ส่งเสริมในบทบาท และการใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานตลอดจนผลกระทบจากการปฏิบัติงาน ในการส่งเสริมสหกรณ์ โดยรวม จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ที่ผล ปรากฏของมาเป็นเช่นนี้ แสดงว่า ในการปรับโครงสร้างราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตาม นโยบายการปฏิรูประบบราชการยังไม่มีผลให้การปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัด กำแพงเพชร ด้อยลงกว่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจากการปรับยุบ สหกรณ์อำเภอ มาประจำอยู่ที่สำนักงาน สหกรณ์จังหวัด และให้มีหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ในลักษณะหน่วยเคลื่อนที่ อาจมีการกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอ แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ก็สามารถส่งเสริม สหกรณ์ทุกสหกรณ์ได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจไม่สอดคล้องกับผล การศึกษาของ บุญมี จันทรวงศ์ (2543 : 7) ที่พบว่า การปฏิรูประบบราชการอาจทำให้ศักยภาพ ในการส่งเสริมสหกรณ์ลดลงและกระจายไม่ทั่วถึงประกอบกับนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ต้องการที่จะส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้โอกาสในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยให้ ปรับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จากการควบคุม สั่งการสหกรณ์ มาเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ โดยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะการเป็นผู้ ประสาน และชี้แนะ แต่สอดคล้องกับ วอลโก (Volko, 1963 : 62) ซึ่งมีความเห็นว่า สหกรณ์นั้น

ควรอยู่ภายใต้การควบคุมเพียงชั่วคราว ตามระดับความเจริญก้าวหน้าของสหกรณ์เป็นขั้น ๆ และควรคลายความสัมพันธ์กับรัฐลงและเป็นอิสระมากขึ้นเป็นลำดับ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณรงค์ จักรกรณ (2538 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการพัฒนาของสหกรณ์กับระดับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ปรากฏว่าสัมพันธ์กับในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อระดับการพัฒนาของสหกรณ์สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ควรมีบทบาทลดน้อยลง

2.2 ด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า การได้รับการส่งเสริม และการใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน จากการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ ด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบทบาทในด้านนี้ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสหกรณ์ให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ตลอดจนข้อกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ แต่อาจจะขาดความชำนาญกฎหมายด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของวรรณะ เสนทอง และคณะ (2544 : 7) ที่ระบุไว้ว่าบุคลากรของกรมส่งเสริม สหกรณ์ มีความรู้พื้นฐานการศึกษาหลากหลาย ดังนั้นการปฏิบัติงานอาจจะได้บุคลากรที่มีคุณวุฒิไม่ตรงกับสายงาน นอกจากนี้ บางเรื่องของระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ต่าง ๆ มีจำนวนมาก และไม่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในปัจจุบัน ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญมี จันทร์วงศ์ (2543 : 16) ซึ่งพบว่าด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ในบางประเด็น ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และการแก้ไขทำได้ล่าช้า เกิดความไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติตามกฎหมาย

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ บุคลากรของสหกรณ์ เห็นว่า การได้รับการส่งเสริม และการใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในการส่งเสริมสหกรณ์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และผลกระทบจากบทบาทการส่งเสริมสหกรณ์ ก็อยู่ในระดับปานกลางถึงมากด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ แสดงว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ยังไม่เข้าใจในบทบาท หน้าที่การส่งเสริมสหกรณ์ด้านการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉพาะบทบาทในด้านนี้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ขาดความชำนาญ หรือขาดทักษะในด้านการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการส่งเสริมสหกรณ์ภาคการเกษตรให้ดำเนินธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรรณะ เสนทอง (2544 : 7) โดยได้ระบุไว้ว่า สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์รูปแบบ เอนกประสงค์ ดำเนินธุรกิจให้บริการสมาชิกทั้งด้านสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการตลาด และธุรกิจบริการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องมีความรู้ในการส่งเสริมธุรกิจหลาย ๆ ด้าน อย่างมี

ประสิทธิภาพ พร้อม ๆ กันไป แต่ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ยังขาดทักษะในด้านการดำเนินธุรกิจ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวินัย อาจคงหาญ (2544 : 5) ที่กล่าวว่า กิจกรรมธุรกิจของสหกรณ์ ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่ได้มีทักษะทางด้านนี้โดยตรง

2.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ บุคลากรของสหกรณ์เห็นว่า ว่า การได้รับการส่งเสริม และการใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในการส่งเสริมสหกรณ์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก และผลกระทบจากบทบาทการส่งเสริมสหกรณ์ ก็อยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากมาจากการลดบทบาทของภาครัฐที่มีต่อสหกรณ์ เช่น กรณีการตัดเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เงินช่วยเหลือปุ๋ยปลอดภัยเป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทในด้านนี้เป็นบทบาทที่ภาครัฐให้การสนับสนุนสหกรณ์ ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการ และเรื่องของเงินทุน รวมทั้งโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลที่มีต่อสหกรณ์ เมื่อรัฐบาลลดบทบาทลงย่อมส่งผลกระทบต่อบทบาทในด้านนี้มีผลกระทบมากเช่นกัน ทั้งที่สหกรณ์ยังต้องการใช้ประโยชน์จากบทบาทนี้มาก และสหกรณ์ยังคุ้นเคยอยู่กับการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำ ชี้นำ การจัดทำในเรื่องของเงินทุน แหล่งของเงินทุน การจัดหาเอกสาร การตรวจและติดตามการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน โดยข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เหมือนในอดีตที่มีสำนักงานสหกรณ์อำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญมี จันทร์วงศ์ (2543 : 10) ซึ่งพบว่าคณะกรรมการสหกรณ์และฝ่ายจัดการของสหกรณ์ยังยึดติดในระบบอุปถัมภ์ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ โดยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมสหกรณ์

3.1.1 การส่งเสริมสหกรณ์ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

1) ควรให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แก่บุคลากรของสหกรณ์ ในโอกาสการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือนหรือการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ให้เป็นประจำ โดยพิจารณารูปแบบที่เหมาะสม ตามระเบียบวาระ ตามตำแหน่งของบุคลากรในสหกรณ์ เช่น ให้คณะกรรมการสหกรณ์ทราบในเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ และการปฏิบัติตามกฎหมายของสหกรณ์ ส่วนฝ่ายจัดการสหกรณ์ทราบบทบาทหน้าที่การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

2) ควรกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเน้นที่ฝ่ายจัดการสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์ โดยการจัดอบรมหรือ จัดหลักสูตรการพัฒนา ศักยภาพเช่นเดียวกับข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

3.1.2 การพัฒนาสหกรณ์

1) คณะกรรมการสหกรณ์และฝ่ายจัดการสหกรณ์ ควรทบทวนการดำเนินงานของสหกรณ์ ในแต่ละด้านให้ละเอียดรอบคอบ แล้วใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขการบริหารงานในสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สหกรณ์และสมาชิกของสหกรณ์

3.1.3 การส่งเสริมสหกรณ์ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

1) ควรส่งเสริมให้สหกรณ์มีระบบการบริหารที่ทันสมัย รวมทั้งให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาสหกรณ์ ตามความต้องการของสหกรณ์ เช่น การศึกษาวิเคราะห์ระบบงาน การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ การควบคุมภายในของสหกรณ์

2) ควรส่งเสริมและร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการจัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์

3) ควรกำหนดกรอบทิศทางในการส่งเสริมสหกรณ์ โดยการจัดเสวนา 3 ฝ่าย ประกอบด้วยคณะกรรมการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อบูรณาการแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องและตรงกับความเป็นจริงของทุกฝ่าย

4) ควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลของสหกรณ์ ประจำสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เพื่อให้บริการข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่สหกรณ์ ในการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์

5) ควรประชาสัมพันธ์ โดยจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้สหกรณ์ทราบ และเข้าใจ ในลักษณะการปฏิบัติงานตามโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์

3.1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์

1) ควรดำเนินการปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งนายทะเบียน สหกรณ์ เพื่อสะดวกในการส่งเสริมสหกรณ์ และจัดให้มีนิติกรประจำสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เพื่อเป็นที่ปรึกษาและตอบข้อหารือในด้านกฎหมาย

2) ควรพัฒนาความรู้ของข้าราชการ โดย ร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ จัดหลักสูตรพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เช่น การจัดอบรมหลักสูตรนักบริหารมืออาชีพ โดยสถาบัน เกษตรราภิบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ ในสหกรณ์ทุกประเภท โดยเปรียบเทียบสหกรณ์ในแต่ละประเภท เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสหกรณ์

3.2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ กับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ เช่น สมาชิกสหกรณ์ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547) *อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์* กรุงเทพมหานคร
ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) *จะจัดตั้งสหกรณ์ได้อย่างไร* กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2538) *ประวัติการสถาปนาส่วนราชการสหกรณ์*
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 11(2543) *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์*
- รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท (2547) *รัฐกับการแก้ไขปัญหาสหกรณ์* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ (2545) *เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ*
- ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ (2538) *บทบาทที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษา
สหกรณ์การเกษตร” หนังสือรวมผลงานวิจัยด้านสหกรณ์ เนื่องในโอกาสครบรอบ
30 ปี กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*
- บันทึกนักส่งเสริมสหกรณ์ (2546) กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ปิยะภรณ์ จันทบาล (2545 : บทคัดย่อ) *การประเมินบทบาทของสำนักงานศึกษาริการอำเภอใน
จังหวัดนนทบุรี*
- พระราชบัญญัติศิษกรณ พ.ศ. 2542 บริษัท อจิตดา จำกัด (2542) กรุงเทพมหานคร
- พระราชบัญญัติศิษกรณ (2542) *ความหมายสหกรณ์*
- พสุ สัตถาภรณ์ (2533) *ความหมายของสหกรณ์*
- พวงเงิน ฐานะภูมิ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) *ได้วิจัยในเรื่อง บทบาทที่เหมาะสมของสหกรณ์
อำเภอ*
- รัชดา นิลโมจน์ (2536 : บทคัดย่อ) *ได้วิจัยในเรื่อง ประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรระดับจังหวัดระหว่างปี พ.ศ. 2524 – 2537*
- ยาวรัตน์ เรื่องสาตรา (2540 : บทคัดย่อ) *ได้วิจัยในเรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตร
การจัดการฟาร์มโคนม โครงการพัฒนาการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย*
- วรรณะ เสนทอง และคณะ 2544 *บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์ ได้เสนอแนวคิด
เกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาสหกรณ์*
- วอลโก (Volko, 1963 : 62) *บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสหกรณ์*
- สนั่น วิไลประสงค์ (2543 : บทคัดย่อ) *การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร สหกรณ์ มินิ
เอ็ม บี เอ ทางไกล*

ภาคผนวก

แบบสอบถาม การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์

: กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสำรวจข้อมูลในเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับการประเมินบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แขนงวิชา สหกรณ์ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการส่งเสริมสหกรณ์ ตามบทบาทในการส่งเสริมสหกรณ์ หลังการปรับโครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการส่งเสริมสหกรณ์ต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และข้อได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน ทั้งนี้ขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบให้ทั้งหมดถือเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะรวม ๆ เท่านั้น

2. แบบสอบถามมี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 บทบาทและผลกระทบในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

ตอนที่ 3 บทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

ตอนที่ 4 บทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์

ผู้ศึกษาขอขอบคุณนักสหกรณ์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและเห็นแก่ประโยชน์เพื่อพัฒนางานส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อความก้าวหน้าต่อขบวนการของสหกรณ์การเกษตรในอนาคต มา ณ โอกาสนี้.

นายรักเกียรติ พิฑูรวิทย์

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แขนงวิชา สหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสอบถาม การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ความพึงพอใจของสหกรณ์การเกษตร หลังการปรับโครงสร้าง
ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริมสหกรณ์ : กรณีศึกษาสำนักงานสหกรณ์ จังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย / หรือ X ลงใน

1. เพศ ชาย หญิง a1
2. อายุ 25 – 35 ปี 36 – 45 ปี a2
 46 – 55 ปี 56 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา ภาคบังคับ ป.4 – ป.6 มัธยมศึกษา 1 - 6 a3
 ปวช. ปวส. - อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
4. ตำแหน่งงานของท่าน a4
 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
 ฝ่ายจัดการสหกรณ์
5. ประสบการณ์ในการทำงานสหกรณ์ a5
 6 – 10 ปี
 11 – 15 ปี
 16 – 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 บทบาทและผลกระทบในด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

2.1 บทบาทด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ b21

กรมส่งเสริมสหกรณ์โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีวิธีการส่งเสริมและจัดตั้งสหกรณ์หลายประการ ท่านเห็นว่าวิธีการดังต่อไปนี้มีบทบาทหรือระดับการใช้ประโยชน์กับสหกรณ์ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

วิธีการส่งเสริมสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์	ระดับของบทบาท/การใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การได้รับคำแนะนำในการจัดทำหรือแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์					
2. การได้รับคำแนะนำในการจัดทำระเบียบของสหกรณ์					
3. การได้รับคำแนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์ปฏิบัติงานตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์					
4. การได้รับคำแนะนำ และคำปรึกษาในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์					
5. การได้รับคำแนะนำ ปรึกษาข้อหาหรือ ข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์					
6. การได้รับแนะนำให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์					
7. การได้รับคำแนะนำและความรู้ ในที่ประชุมคณะกรรมการ ประจำเดือน					
8. การได้รับคำแนะนำและความรู้ ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี					
9. การได้รับคำแนะนำ ให้ความรู้ในการกำหนดวงเงินกู้ยืมค่าประกันประจำปีของสหกรณ์					
10. การได้รับความรู้ในเรื่อง หลักการ วิธีการ และ อุดมการณ์สหกรณ์					

2.2 ผลกระทบด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ b22

กรมส่งเสริมสหกรณ์โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีบทบาทในการส่งเสริมและจัดตั้งสหกรณ์ การดำเนินการดังกล่าวหลังการปรับโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีผลกระทบต่อสหกรณ์ในระดับใดโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

ผลกระทบด้านการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีต่อสหกรณ์	ระดับของผลกระทบ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. หากสหกรณ์ไม่มีการแก้ไขข้อบังคับให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ จะมีผลกระทบทางลบระดับใด					
2. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของสหกรณ์ จะมีผลกระทบระดับใด					
3. จสส. ไม่ให้คำแนะนำเพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับ จะมีผลกระทบระดับใด					
4. สหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ					
5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่ให้คำแนะนำ หรือสั่งการของนายทะเบียนสหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด					
6. จสส. ไม่ให้คำแนะนำ สหกรณ์ในการแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน จะมีผลกระทบระดับใด					
7. กรรมการไม่ได้รับความรู้ในเรื่องหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด					
8. จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการประจำเดือนเพื่อให้ความรู้และข้อปรึกษาจะมีผลกระทบระดับใด					
9. จสส. ไม่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อให้คำปรึกษา จะมีผลกระทบระดับใด					
10. จสส. ไม่ถ่ายทอดความรู้เรื่องหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์ จะมีผลกระทบระดับใด					

ตอนที่ 3 บทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

3.1 บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ c31

กรมส่งเสริมสหกรณ์โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีวิธีการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์หลายประการ ท่านเห็นว่าวิธีการดังต่อไปนี้มีบทบาทหรือระดับการใช้ประโยชน์กับสหกรณ์ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

วิธีการส่งเสริมสหกรณ์และพัฒนาธุรกิจ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์	ระดับของบทบาท/การใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การได้รับความรู้และแนะนำในการดำเนินธุรกิจ ด้านการตลาดของสหกรณ์					
2. การได้รับคำแนะนำ การแก้ไขปัญหาด้านการ ตลาดและผลิตผลของสหกรณ์มีประโยชน์ระดับใด					
3. การได้รับการส่งเสริมแนะนำในการเชื่อมโยงเครือข่าย ธุรกิจระหว่างสหกรณ์มีประโยชน์ระดับใด					
4. การได้รับคำแนะนำ วิเคราะห์แนวทางการพัฒนา สินค้าของสหกรณ์มีประโยชน์ระดับใด					
5. การได้รับคำแนะนำดำเนินการสำรวจข้อมูล เพื่อ การวิเคราะห์ปริมาณการผลิตของสมาชิก					
6. ได้รับคำแนะนำ ในการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม กับขนาดธุรกิจสหกรณ์ มีประโยชน์ระดับใด					
7. การได้รับคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ทางการ ตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์					
8. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ในด้านการตลาด ให้ สหกรณ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจ					
9. การดำเนินการเป็นธุระในการส่งเสริมเผยแพร่ผลิต ภัณฑ์ สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์					
10. การประสานงานให้ความช่วยเหลือในการดูแล รักษา และพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิต ของสหกรณ์					

3.2 ผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ c32

กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ การดำเนินการดังกล่าวหลังการปรับโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์มีผลกระทบต่อสหกรณ์ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

ผลกระทบด้านวิธีการส่งเสริมสหกรณ์และพัฒนาธุรกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์	ระดับของผลกระทบ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การไม่ได้รับคำแนะนำในการดำเนินธุรกิจ ด้านการตลาด สหกรณ์จะมีผลกระทบระดับใด					
2. สหกรณ์ไม่ได้รับคำแนะนำแก้ไข ปัญหาด้านการออมทรัพย์ สหกรณ์จะมีผลทางลบระดับใด					
3. การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจระหว่างสหกรณ์					
4. การไม่พัฒนาสินค้าของสหกรณ์					
5. สหกรณ์ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการผลิตของสมาชิก จะมีผลกระทบอย่างไร					
6. สหกรณ์ไม่มีการวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับขนาดธุรกิจสหกรณ์ จะมีผลกระทบอย่างไร					
7. ไม่ได้รับคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ทางการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์ เช่น การใช้ตลาดกลางฯ โรงสี จะมีผลกระทบหรือไม่					
8. ไม่มีการนำข้อมูลข่าวสาร ด้านการตลาดให้สหกรณ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจ					
9. การไม่ส่งเสริมเผยแพร่ ผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือผลผลิตของสหกรณ์ ทำให้การพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์มีผลกระทบระดับใด					
10. หากไม่ให้ความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิต ของสหกรณ์ เช่น ตลาดกลาง โรงสี					

ตอนที่ 4 บทบาทและผลกระทบในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์

4.1 บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์ d41

กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์หลายประการ ท่านเห็นว่าวิธีการดังต่อไปนี้มีบทบาทหรือระดับการใช้ประโยชน์กับสหกรณ์ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของท่าน

วิธีการส่งเสริมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดย	ระดับของบทบาท/การใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การได้รับคำแนะนำ ความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและระบบงานของสหกรณ์					
2. การได้รับคำแนะนำ ในการบริหารงานงานบุคคล การควบคุมภายในของสหกรณ์					
3. การได้รับคำแนะนำ ให้ความรู้ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์					
4. การได้รับคำแนะนำ ให้คำปรึกษาและเสนอแนะ การบริหารเงินทุนของสหกรณ์					
5. การได้รับคำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการเพื่อการลงทุนของสหกรณ์					
6. ได้รับการประสานงาน และแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์					
7. การได้รับคำแนะนำ ติดตามตรวจสอบ ใช้เงินกู้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแหล่งเงินทุน					
8. การได้รับคำปรึกษา วิเคราะห์ความต้องการเพื่อสนับสนุนเงินทุนและสินเชื่อแก่สหกรณ์					
9. การได้รับคำแนะนำ จัดทำ ตรวจสอบเอกสารในการขอกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ					
10. การได้รับคำแนะนำ โครงการ หรือ นโยบายของรัฐบาลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์					

4.2 ผลกระทบด้านการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ d42

กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์การดำเนินการดังกล่าวหลังการปรับโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์มีผลกระทบต่อสหกรณ์ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

วิธีการส่งเสริมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดย	ระดับของผลกระทบ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัด โครงสร้าง และระบบงานของสหกรณ์					
2. การไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลของการควบคุมภายในของสหกรณ์					
3. หากสหกรณ์ไม่ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตามที่ ได้การถ่ายทอดความรู้ จะมีผลกระทบเพียงใด					
4. หากไม่ได้รับการแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุน ในการดำเนินงานของสหกรณ์					
5. การติดตาม ตรวจสอบ เร่งรัดการใช้เงินกู้เพื่อให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์					
6. หากไม่ได้รับคำปรึกษา/วิเคราะห์ความต้องการทาง เงินทุนและสินเชื่อของสหกรณ์					
7. การไม่ได้รับคำแนะนำ จัดทำ ตรวจสอบเอกสาร ในการขอกู้เงินจากเงินกองทุน กพส.					
8. หากไม่ได้รับคำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับ โครงการ หรือ นโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการ ลดภาระหนี้ โครงการฟื้นฟูอาชีพ					

5. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสหกรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ ในการกรอกแบบสอบถาม
นายรักเกียรติ พิฑูรวิทย์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายรักเกียรติ พิฑูรวิทย์
วัน เดือน ปี	วันที่ 27 กรกฎาคม 2500
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงินและการธนาคาร) วิทยาลัยเทคนิคสยาม พ.ศ. 2524
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ 7 ว